

T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

NİĞDE ÖMER HALİSDEMİR ÜNİVERSİTESİ

2024 YILI

SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Eylül 2025

Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00

www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr

İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇERİK

**NİĞDE ÖMER HALİSDEMİR ÜNİVERSİTESİ 2024 YILI DÜZENLİLİK
DENETİM RAPORU**

**NİĞDE ÖMER HALİSDEMİR ÜNİVERSİTESİ DÖNER SERMAYE
İŞLETMESİ 2024 YILI DÜZENLİLİK DENETİM RAPORU**

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

**NİĞDE ÖMER HALİSDEMİR
ÜNİVERSİTESİ**

2024 YILI DÜZENLİLİK DENETİM RAPORU

İÇİNDEKİLER

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ	1
2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU	5
3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	6
4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI	6
5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	6
6. DENETİM GÖRÜŞÜ	8
7. DENETİM BULGULARI	8
8. EKLER	31

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1: Akademik Personel Kadro Durumu	2
Tablo 2: İdari Personel Kadro Durumu	2
Tablo 3: 2024 Yılı Bütçe Giderleri Ödenek ve Gerçekleşmesi	3
Tablo 4: 2024 Yılı Bütçe Gelir Tahmin ve Gerçekleşmesi	3
Tablo 5: Muhasebe Kayıtlarında İzlenmesi Gereken Haklar	10

KISALTMALAR

BAP: Bilimsel Araştırma Projeleri

MSB: Milli Savurma Bakanlığı

TSE: Türk Standartları Enstitüsü

TUSAŞ: Türk Havacılık ve Uzay Sanayii A.Ş.

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

1. Hak Sahibi Olunan Patent, Marka, Faydalı Model ve Geliştirilen Yazılımların Kayıtlarının Tutulmaması
2. Fakülte Kütüphanesindeki Kitapların Demirbaş Kayıtlarının Bulunmaması

B. Diğer Bulgular

1. İdarenin Bilişim Hizmet Alımlarının Yetki Belgesine Sahip Olmayan Katılımcılardan Sağlanması
2. Kiraya Verilen Alanlarda Ruhsat ve Belgelendirme Eksikliğinin Bunulması
3. Doğrudan Temin Kapsamında Yapılan Alımlara İlişkin Değerlendirmede Eksiklik Bulunması
4. Mal ve Hizmet Alımlarında Yaklaşık Maliyetin Mevzuata Uygun Belirlenmemesi
5. Yapım İşleri İhalelerinde Yaklaşık Maliyetin Hatalı ve Eksik Belirlenmesi
6. İhale Dokümanlarında Bitkisel Atık Yağların Kontrolüne İlişkin Düzenlemelere Yer Verilmemesi
7. Üniversite Taşınmazlarının Kiraya Verilmesinde Pazarlık Usulünün Kullanılması
8. Taşınmazların Mali Tablolarda Gerçek Değeriyle Raporlanmaması

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Anayasa'nın 130'uncu maddesinde, çağdaş eğitim-öğretim esaslarına dayanan bir düzen içinde milletin ve ülkenin ihtiyaçlarına uygun insan gücü yetiştirmek amacı ile ortaöğretime dayalı çeşitli düzeylerde eğitim-öğretim, bilimsel araştırma, yayın ve danışmanlık yapmak, ülkeye ve insanlığa hizmet etmek üzere çeşitli birimlerden oluşan kamu tüzel kişiliğine ve bilimsel özerkliğe sahip üniversitelerin Devlet tarafından kanunla kurulması öngörülmüştür.

Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi 28.03.1983 tarih ve 2809 sayılı Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Kanununa 11.07.1992 tarih ve 21281 sayılı 3837 sayılı Kanun'a eklenen ek madde ile kurulmuştur.

Yükseköğretim kurumları için temel mevzuat; 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu, 2914 sayılı Yükseköğretim Personel Kanunu, 2809 sayılı Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Kanunu ve 124 sayılı Yükseköğretim Üst Kuruluşları ile Yükseköğretim Kurumlarının İdari Teşkilatı Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'dir.

Yükseköğretimin amaç ve ilkeleri, yükseköğretim kurumlarının ve üst kuruluşlarının teşkilatlanma, işleyiş, görev, yetki ve sorumlulukları ile eğitim-öğretim, araştırma, yayın, öğretim elemanları, öğrenciler ve diğer personel ile ilgili esaslar 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'yla düzenlenmiştir. Söz konusu Kanun'un 12'nci maddesinde yükseköğretim kurumlarının görevleri sayılmış olup bu görevler; toplumun ihtiyaçları, kalkınma planları ilke ve hedeflerine uygun bilimsel eğitim-öğretim, araştırma, yayım ve danışmanlık yapmak, bu ilke ve hedefler doğrultusunda insangücü yetiştirmek, toplumun özellikle sanayileşme ve tarımda modernleşme alanlarında eğitilmesini sağlamak, üretimde artışı sağlayacak uygulamalı çalışmalarda bulunmak, bu amaçla döner sermaye işletmelerini kurmak ve bu faaliyetlerin geliştirilmesine ilişkin gerekli düzenlemeleri yapmak olarak özetlenebilir.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesinin akademik yapısında rektörlük, senato, fakülte dekanlıkları, yüksekokul, enstitü, uygulama ve araştırma merkez müdürlükleri bulunmakta, idari yapısında ise üniversite yönetim kurulu, genel sekreterlik, daire başkanlıkları, hukuk müşavirliği ve müdürlükler yer almaktadır.

Üniversitenin üst yöneticisi olan Rektör Cumhurbaşkanlığı tarafından, dekanlar ise Yükseköğretim Kurulunca atanmaktadır.

Üniversite bünyesinde; 16 fakülte, 1 yüksekokul, 4 enstitü, 6 meslek yüksekokulu, 1 konservatuvar ve 13 uygulama ve araştırma merkezi bulunmaktadır.

Akademik ve idari personelin sınıf, unvan ve kadro dağılım bilgileri Tablo 1 ve 2’de yer almaktadır.

Tablo 1: Akademik Personel Kadro Durumu

Unvan	Dolu Kadro Sayısı	Boş Kadro Sayısı	Toplam Kadro Sayısı
Profesör	184	55	239
Doçent	159	85	244
Doktor öğretim üyesi	290	145	435
Öğretim görevlisi	259	73	332
Araştırma görevlisi	210	221	431
Toplam	1.102	579	1.681

Tablo 2: İdari Personel Kadro Durumu

Hizmet Sınıfı	Dolu Kadro Sayısı	Boş Kadro Sayısı	Toplam Kadro Sayısı
Genel idare	385	220	605
Sağlık	13	31	44
Avukatlık	2	3	5
Eğitim-öğretim	0	0	0
Teknik	81	58	139
Yardımcı	77	40	117
Sözleşmeli	138	14	152
İşçi	237	5	242
Toplam	933	375	1.304

Üniversitede 2024 yıl sonu itibarıyla kadrolu akademik, idari (sözleşmeli idari personel dahil) ve işçi personel toplamı 2.035’dir. Ayrıca Üniversitede 4 yabancı uyruklu akademik personel çalışmaktadır.

1.3. Mali Yapı

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu’na ekli II sayılı cetvelin, (A) “Özel Bütçeli İdareler” bölümünde yer alan Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile verilen hazine yardımı ve öz gelirlerini kullanarak giderlerini finanse etmektedir.

İdarenin ekonomik sınıflandırma açısından 2024 yılına ait ödenek dağılımına ve yıl sonu harcama gerçekleştirmelerine ilişkin tablo aşağıdadır.

Tablo 3: 2024 Yılı Bütçe Giderleri Ödenek ve Gerçekleşmesi

	Ödenek (TL)	Gerçekleşme (TL)	Gerçekleşme Oranı(%)
01 Personel Giderleri	1.475.036.445,00	1.459.223.966,36	98,93
02 Sos. Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	184.009.000,00	180.813.144,96	98,26
03 Mal ve Hizmet Alımı Giderleri	184.992.065,00	106.862.887,91	57,77
05 Cari Transferler	56.922.389,36	53.040.276,51	93,18
06 Sermaye Giderleri	151.199.632,59	123.002.578,52	81,35
07 Sermaye Transferleri	-	-	-
Toplam	2.052.159.531,95	1.922.942.854,26	93,70

2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile 1.765.053.000,00 TL ödenek tahsis edilen Üniversite bütçesine yıl içinde 287.106.531,95 TL ödenek eklenmiş ve toplam ödenek 2.052.159.531,95 TL'ye ulaşmış olup ödeneğin %93,70'i olan 1.922.942.854,26 TL kullanılmıştır.

Personel giderlerinde 1.475.036.445,00 TL ödeneğin 1.459.223.966,36 TL'si, sosyal güvenlik kurumlarına devlet primi giderlerinde 184.009.000,00 TL ödeneğin 180.813.144,96 TL'si, mal ve hizmet alımı giderlerinde 184.992.065,00 TL ödeneğin 106.862.887,91 TL'si, cari transferlerde 56.922.389,36 TL ödeneğin 53.040.276,51 TL'si, sermaye giderlerinde 151.199.632,59 TL ödeneğin 123.002.578,52 TL'si, harcanmıştır.

Üniversite tarafından 2024 yılında; Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu, Kültür ve Turizm Bakanlığı, TUSAŞ, Erasmus Değişim Programı destekleri ile Avrupa Birliği ve NATO hibelerinden toplam 35.580.356,20 TL bütçe dışı kaynak kullanılmıştır.

2024 yılı bütçe gelirleri tahmin ve gerçekleşme bilgileri aşağıdadır.

Tablo 4: 2024 Yılı Bütçe Gelir Tahmin ve Gerçekleşmesi

	Gelir Tahmini (TL)	Gerçekleşen (TL)	Gerçekleşme Oranı (%)
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	21.308.000,00	35.326.860,87	165,79
Alınan Bağış ve Yardım ile Özel Gelirler	1.728.665.000,00	1.943.677.812,15	112,44
Diğer Gelirler	15.080.000,00	28.234.143,41	187,23
Sermaye Gelirleri	-	-	-
Toplam	1.765.053.000,00	2.007.238.816,43	113,72
Gelirlerden Red ve İadeler (-)	-	842.237,78	-
Net Toplam	1.765.053.000,00	2.006.396.578,65	113,67

2024 yılı bütçesine göre tahmin edilen bütçe geliri 1.765.053.000,00 TL olan Üniversitenin, yılsonunda gerçekleşen net bütçe geliri 2.006.396.578,65 TL'dir.

Dönem faaliyet geliri 2.054.658.432,94 TL, gelirlerden indirim, iade ve iskonto toplamı 842.237,78 TL, enflasyon düzeltmesi 1.285.771.664,00 TL ve faaliyet gideri 2.035.218.099,74 TL olan Üniversite, 2024 yılını 1.304.369.759,25 TL olumlu faaliyet sonucu ile tamamlamıştır.

Üniversite özel bütçesi dışında bulunan;

- Döner Sermaye İşletmesinin 2024 yılı gelir toplamı 67.188.458,79 TL, gider toplamı 48.588.988,56 TL olarak gerçekleşmiş ve dönem 18.599.470,23 TL kar ile tamamlanmıştır.

- Üniversitenin Sosyal Tesisi/İktisadi İşletmesi bulunmamaktadır.

Ayrıca Üniversite, 03.01.2013 tarih ve 28517 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 17.12.2012 tarih ve 2012/4085 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile kurulan Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Teknopark A.Ş.’nin ortağıdır. Adı geçen AŞ’nin kuruluş sermayesi 1.135.000,00- TL olup Üniversitenin %25,1 oranında ortaklığı bulunmaktadır. 2024 yılında Teknopark A.Ş.’den kâr payı aktarımı olmamıştır.

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu’nun 49’uncu maddesi gereğince genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinde uygulanacak muhasebe ve raporlama standartları, uluslararası standartlara uygun olarak Hazine ve Maliye Bakanlığı bünyesinde; Sayıştay Başkanlığı, Hazine ve Maliye Bakanlığı ve diğer ilgili kuruluş temsilcilerinin katılımıyla oluşturulacak olan Devlet Muhasebesi Standartları Kurulu tarafından belirlenmektedir. Dolayısıyla genel yönetim kapsamında olan üniversitelerin muhasebe ve raporlama standartları Kurul tarafından belirlenen kurallara tabidir. Kamu İdaresi ayrıca adı geçen Kanun’un 80’inci maddesinin Hazine ve Maliye Bakanlığına verdiği yetkiye istinaden Bakanlığın hazırladığı düzenlemelere tabi olup bu kapsamda çıkarılan Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği’ndeki muhasebe ilkeleri ile hesap planını kullanmakta, mali tabloları hazırlamakta ve Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre mali işlemlerini muhasebeleştirmektedir.

Özel bütçeli bir idare olan Üniversitede, tahakkuk esaslı muhasebe sistemi kullanılmaktadır. Üniversitenin muhasebe işlemleri Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği’ne tabi olarak Hazine ve Maliye Bakanlığının Bütünleşik Kamu Mali Yönetim Bilişim Sistemi üzerinden yürütülmektedir.

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştaya gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden denetime sunulanlar aşağıda sayılmakta olup denetim, bunlar ile Usul ve Esaslar'ın 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütölüp sonuçlandırılmıştır.

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Faaliyet sonuçları tablosu,
- Öz kaynak değişim tablosu,
- Bütçelenen ve gerçekleşen tutarların karşılaştırma tablosu,
- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetim hesabı icmal cetveli.

Denetim görüşü, kamu idaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tablolarından olan bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmassından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

5018 sayılı Kanun uyarınca iç kontrol sistemi; idarenin amaçlarına, belirlenmiş politikalara ve mevzuata uygun olarak faaliyetlerin etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde yürütülmesini, varlık ve kaynakların korunmasını, muhasebe kayıtlarının doğru ve tam olarak

tutulmasını, malî bilgi ve yönetim bilgisinin zamanında ve güvenilir olarak üretilmesini sağlamak üzere idare tarafından oluşturulan organizasyon, yöntem ve süreçle iç denetimi kapsayan malî ve diğer kontroller bütünüdür.

İç kontrolün işleyişi ile ilgili ayrıntılı hükümler, 26.12.2007 tarihli ve 26738 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği, İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar ile Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından yayımlanan rehberlerle belirlenmiştir. 2024 yılı denetimi kapsamında, mezkûr mevzuat çerçevesinde, Üniversite iç kontrol sistemi aşağıdaki şekilde değerlendirilmektedir:

Kontrol Ortamı Standartları

Kurum organizasyon yapısı içerisinde görev, yetki ve sorumluluklar tam ve açık bir şekilde belirlenmiş ve yazılı hale getirilmiş; ancak yetki devirleri ile sınırlarına ilişkin yazılı bir belge ya da bilgi bulunmamaktadır. İdarede Etik Davranış İlkeleri belirlenmiş ve tüm personelin bilgi sahibi olması sağlanmıştır. İdarede personelin işe alınmasında ve disiplin işlemlerinde personel mevzuatı hükümlerine göre hareket edilmektedir. Akademik personel için öğretim üyeliğine yükseltme ve atanma yönergesi, idari personel için tayin yönergesi, akademi ve idari personeller için ödül ve izin yönergeleri hazırlanmıştır. Akademik ve idari personeller için yeterlilik-performans değerlendirmesine yönelik insan kaynakları politikası bulunmamaktadır. İdarede hassas görevlere ilişkin prosedürler tam olarak belirlenmiş ve çalışanlara duyurulmuştur.

Risk Değerlendirme Standartları

Stratejik plan, zamanında yayımlanmış ve içerik açısından mevzuata uygundur. Performans programı içerik olarak mevzuata uygun şekilde hazırlanmış ve zamanında yayımlanmıştır. İdarede hiçbir iç kontrol riski belirlenmemiş ve buna bağlı olarak risklerin değerlendirilmesine yönelik herhangi bir çalışma yapılmamıştır.

Kontrol Faaliyetleri Standartları

İdarede yetkileri belirlemek amacıyla hazırlanmış olan iş akış süreçleri hazırlanmış ve personele duyurulmuştur. İdare tarafından yetki devirleri mevzuata uygun yapılmıştır. İdarede yapılan görevlendirmelerde mevzuat hükümleri doğrultusunda görevler ayrılığı ilkesi uygulanmaktadır. Üniversitede İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar’a uygun

olarak kurulmuş ön mali kontrol sistemi oluşturulmuştur. Kamu idaresinin ön mali kontrol yönergesi mevcuttur.

Bilgi ve İletişim Standartları

İdare faaliyet raporu içerik olarak mevzuata uygun hazırlanmıştır. İdare Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği'ne uygun olarak Kamu İç Kontrol Uyum Eylem Planı hazırlamıştır. Ancak eylem planında İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kurulu tarafından altı aylık periyotlarla değerlendirme yapılmadığı ve üst yöneticiye rapor halinde sunulmadığı tespit edilmiştir.

İzleme Standartları

İç kontrol sistemi idarenin tüm birimleri tarafından yılda en az bir kez değerlendirilmemekte ve değerlendirme sonuçları İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kuruluna raporlanmamaktadır. Üniversite bünyesinde kurulan iç denetim biriminde 3 iç denetçi kadrosu bulunmakta olup bu kadrolardan 1'si doludur. İç denetim biriminin iç kontrol sistemine ilişkin denetim çalışmaları mevcuttur.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi 2024 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının, “Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular” bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Hak Sahibi Olunan Patent, Marka, Faydalı Model ve Geliştirilen Yazılımların Kayıtlarının Tutulmaması

Üniversitenin hak sahibi olduğu marka, patent ve faydalı modeller için yapılan harcamaların gider yazılarak, kurum imkanları ile geliştirilen yazılımların da değerlendirilerek maddi olmayan duran varlıklar hesaplarına alınmadığı tespit edilmiştir.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun; 'Tanımlar' başlıklı 3'üncü maddesinin (g) bendinde, "*Kamu kaynakları: Borçlanma suretiyle elde edilen imkânlar dâhil kamuya ait gelirler, taşınır ve taşınmazlar, hesaplarda bulunan para, alacak ve haklar ile her türlü değerleri,*"

'Hesap verme sorumluluğu' başlıklı 8'inci maddesinde, "*Her türlü kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında görevli ve yetkili olanlar, kaynakların etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak elde edilmesinden, kullanılmasından, muhasebeleştirilmesinden, raporlanmasından ve kötüye kullanılmaması için gerekli önlemlerin alınmasından sorumludur ve yetkili kılınmış mercilere hesap vermek zorundadır.*" hükümleri yer almaktadır.

Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliğinin; 'Bilanço ilkeleri' başlıklı 8'inci maddesinde, "*Bilanço ilkelerinin amacı, kamu idaresinin tasarrufundaki kaynaklar ile bunlarla elde edilen varlıkların muhasebe kayıtlarının yapılması, mali tablolarının hazırlanması ve raporlanması yoluyla, belli bir tarihte kamu idaresinin mali durumunun ilgililer için saydam ve gerçeğe uygun olarak yansıtılmasıdır...*",

'Varlıklara ilişkin ilkeler' başlıklı 9'uncu maddesinde, "... b) Kamu idarelerinin bir yıl veya faaliyet dönemi içinde paraya dönüştürülebilecek ya da kullanılarak tüketilecek varlık ve alacakları bilançoda dönen varlıklar ana hesap grubu içinde gösterilir...."

'Maddi olmayan duran varlıklar ve kayıt değerleri' başlıklı 28'inci maddesinde, "(1) *Maddi olmayan duran varlık, mal veya hizmet üretiminde veya ediniminde kullanılmak, üçüncü kişilere kiraya verilmek veya idari amaçlar için kullanılmak üzere elde tutulan marka, isim, bilgisayar yazılımı, telif, patent, sınai ve işletme hakları gibi kalemlerdir...*"

Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliğinin; '260 Haklar hesabı' başlıklı 194'üncü maddesinde, "(1) *Haklar hesabı, bedeli karşılığı edinilen hukuki tasarruflar ile belirli alanlarda tanınan kullanma ve yararlanma gibi hak ve yetkiler dolayısıyla yapılan ve ekonomik değer taşıyan harcamaların izlenmesi için kullanılır.*"

‘263 Ürün ve teknoloji geliştirme giderleri” hesabı başlıklı 196’ncı maddesinde, “(1) *Ürün ve teknoloji geliştirme giderleri hesabı; kamu idaresinde yeni ürün ve teknolojiler oluşturulması, mevcutların geliştirilmesi ve benzeri amaçlarla yapılan her türlü giderlerden aktifleştirilen kısımların izlenmesi için kullanılır.*”,

‘268 Birikmiş amortismanlar ve değer düşüklüğü karşılığı hesabı (-) başlığını taşıyan 202’inci maddesinde, “(1) *Birikmiş amortismanlar ve değer düşüklüğü karşılığı hesabı, maddi olmayan duran varlık bedellerinin, yararlanma süresi içinde giderleştirilmesi ve hesaben yok edilmesi ile maddi olmayan duran varlıklar için ayrılan değer düşüklüğü karşılıklarını izlemek için kullanılır.*” denilmektedir.

Buna göre, kamu idarelerince mal veya hizmet üretiminde veya ediniminde kullanılmak, üçüncü kişilere kiraya verilmek veya idari amaçlar için kullanılmak üzere elde tutulan marka, isim, bilgisayar yazılımı, telif, patent, sınai ve işletme hakları gibi hakların kamu kaynaklarından olduğu ve dolayısıyla bu kaynakların ilgili duran varlık hesaplarında muhasebeleştirilerek amortisman ayrılması gerektiği gerekmektedir.

Üniversite ile Türk Patent ve Marka kurumundan elde edilen verilere göre, kurumun hak sahibi olduğu patent, yazılım, faydalı model ve markalar ile kendi imkanları ile geliştirilen uygulama yazılımları aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 5: Muhasebe Kayıtlarında İzlenmesi Gereken Haklar

Mahiyeti	Hakkın Adı / Tanımı	Başvuru / Tescil / Edinme Tarihi
Patent	Akrep Zehri İçeren Korozyon Biyo-İnhibitörü	10.12.2024
Patent	Yönlendirilmiş Akış Sistemi İle Tıkanma Önleyici Yazdırma Başlığı	22.11.2024
Patent	Aktif Ambalaj Olarak Kullanılmak Üzere E. Coli’ye Özgü Vb_Ecom-P34 Bakteriyofajını İçeren Aljinat Bazlı Filmlerin Üretimi	17.10.2024
Patent	Negatif Poisson Oranına Sahip Fonksiyonel Kademelendirilmiş Çift Silindirik Re-Entrant Petek Geometrisi	09.10.2024
Patent	Ceo2 Katkılı Pcc Ve Üretim Yöntemi	09.09.2024
Patent	Atık Fermente Siyah Havuç Tozundan Mamül Erişte	19.08.2024
Patent	Kan Grubu Tayin Kiti	22.07.2024

Patent	Otomatik Kontrollü Metal Hidrür Reaktör	08.03.2024
Patent	Yapay Zekâ ve Genetik Test İle Osteoporozda Erken Teşhis Tanı Kiti	04.03.2024
Patent	Dağçayı İçerikli Fermente Kombucha	18.12.2023
Patent	Polarmasız Elektriksel Ölçüm Sistemi - Ek Patent	27.03.2023
Patent	Grafen Destekli Anaerobik Reaktör İle Evsel Organik Katı Atıktan Üretilen Biyogazdan Grafen Üretimi	17.12.2023
Patent	Arvicola Cinsi Su Sıçanlarının Bağırsak Mikrobiyotasındaki Selüloz Parçalayıcı Bakterilerinden Üretilmiş Probiyotik Ürün	17.12.2023
Patent	Cıgs/Perovskit Monolitik Tandem Esnek Güneş Hücresi	17.12.2023
Patent	Biyopolimer Temelli Kontrollü Salım Sistemi İle Tohum Kaplama Malzemesi	17.12.2023
Patent	İki Kademeli Bardak	17.12.2023
Patent	Yüzey Desenli Mikrotüp Katı Oksit Yakıt Pili Üretim Yöntemi	20.11.2023
Patent	Işık Geçiren Atık Pet Agregalı Hafif Beton	08.10.2023
Patent	Tij-Tipi Mikrotüp Katı Oksit Yakıt Pili	03.04.2023
Patent	Polarmalı Schootky Ölçüm Sistemi	27.03.2023
Patent	Armoni Eğitiminde Kullanılmak Üzere Küp	30.11.2022
Patent	Mısır Koçanı, Buğday Kepeği, Ayçiçek Tablası Ve Yağ Asitleri Kullanılarak Üretilmiş Su İçinde Yağ (O/W) Emülsiyon Sistemlerine Uygun Emülgatörler Ve Üretim Yöntemi	24.08.2022
Patent	Mısır Koçanı, Buğday Kepeği, Ayçiçek Tablası Ve Yağ Asitleri Kullanılarak Üretilmiş Yağ İçinde Su (W/O) Emülsiyon Sistemlerine Uygun Emülgatörler Ve Üretim Yöntemi	24.08.2022
Patent	Hypericum Bilgehan-Bilgili Başköse & Savran (Hypericaceae) Bitki Türü İçin Mikroçoğaltım Yöntemi	20.08.2022
Patent	Zeytin Yaprağı İlaveli Toz Türk Kahvesi	06.07.2022
Patent	İğde (Elaeagnus Angustifolia L.) Meyvesi İçeren Pekmez Ve Üretim Yöntemi	04.07.2022
Patent	Şalgam Suyu Artığı Olan Bulgur Unu Tozu İçeren Tarhana Ve Üretim Yöntemi	27.04.2022
Patent	Şalgam Suyu Artığı Olan Fermente Şalgam Turpu Tozu İçeren Tarhana Ve Üretim Yöntemi	27.04.2022

Patent	Bir Spektrofotometre	14.06.2023
Faydalı Model	Şalgam Suyu Artığı Olan Fermente Siyah Havuç Tozu İçeren Tarhana Ve Üretim Yöntemi	27.04.2022
Marka	Patpare	29.09.2024
Marka	Patatespare	18.07.2024
Marka	Elçi Elmalı Çikolata	18.07.2024
Marka	Patcez	18.07.2024
Marka	Niğde Teknopark	31.08.2022
Marka	Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi	31.08.2022
Yazılım	OGRIS (Öğrenci Bilgi Sistemi)	2010
Yazılım	PEOS (Personel İşlemleri)	2012
Yazılım	AKAPEDIA (Akademik Teşvik, Değerlendirme ve Performans)	2020
Yazılım	BAPSIS (BAP Proje Talep ve Yönetimi)	2018
Yazılım	WEB Web Portal Yönetimi	2015
Yazılım	KALBİS Stratejik Plan ve Kalite Yönetim Sistemi	2016-2020
Yazılım	BOLOGNA Bologna ders içerikleri yönetimi	2015
Yazılım	İYS (İstek Yön. Sistemi)	2020
Yazılım	SKS (Sağlık Kültür Spor Etkinlik Yönetimi)	2020
Yazılım	ANKET (Anket Yönetim Sistemi)	2014
Yazılım	PTS Plaka Kayıt ve Yönetim Sistemi	2020
Yazılım	BAŞVURU (Kamu Hizmeti Başvuru Sistemi)	2021
Yazılım	ARAÇ TALEP (Araç Talep ve Yönetim Sistemi)	2020
Yazılım	MBS Mezun Bilgi Sistemi	2015
Yazılım	KOS (Kurumsal Ödeme Sistemi)	2020
Yazılım	NÜSEM Sürekli Eğitim Merkezi Yazılımı)	2021
Yazılım	YOS (Uluslararası Öğrenci başvuru ve Yerleştirme Sistemi)	2013
Yazılım	NOHULOGİN (Merkezi Oturum Açma Sistemi)	2023

Yapılan incelemede; eski ve yeni patentlere ait başvuru harcı ve hizmet bedeli, patent metni gideri, yıllık harç ve hizmet bedeli gibi rutin harcamaların doğrudan gider olarak yazılarak ilgili hakların varlık hesaplarına kaydedilmemesi sonucunda, hak sahibi olunan 6 patent, başvuru süreci devam eden 23 adet patent, 6 adet marka, 1 adet faydalı modelin 260 Haklar hesabında, Kurum imkanlarınca geliştirilen ve Kurumun mülkiyetinde olup kullanılan 18 adet değer tespiti yapılmamış uygulama yazılımının da 263 Ürün ve teknoloji geliştirme giderleri hesabında izlenmediği ve bu haklar için amortisman ayrılmadığı görülmüştür.

2024 yılında eski ve yeni patentler için yapılan 193.333,05 TL harcamanın varlık hesaplarına alınmaması sonucunda yıl sonu bilançosunun 260 Haklar hesabı ve 268 Birikmiş amortismanlar hesabının bu tutar kadar eksik, Faaliyet Sonuçları Tablosunun 630 Giderler hesabının ise bu tutar kadar fazla görüldüğü, 263 Ürün ve teknoloji geliştirme giderleri hesabının ise hiç kullanılmamasının sonucunda, ilgili hesapların kamu idaresinin faaliyet sonuçlarını doğru yansıtmayacağı değerlendirilmektedir.

Kamu idaresi cevabında; hak sahibi olunan patent, marka, faydalı modellere ilişkin eski yıllarda yapılan harcamalar toplamı olan 393.137,99 TL'nin 2025/3868 yevmiye no'lu muhasebe işlem fişi ile 260 Haklar Hesabına, kurum imkanları ile geliştirilen yazılımların da, Bilgi İşlem Daire Başkanlığında oluşturulan komisyon marifetiyle değer tespiti yapılarak, 24.525.000,00 TL değer üzerinden 2025/3754 yevmiye no'lu muhasebe işlem fişi ile 263 Ürün ve Teknoloji Geliştirme Giderleri Hesabına kaydedildiği belirtilmiştir.

Buna göre, 2025 yılında yapılan düzeltme kayıtları 2024 yılı mali tablolarını etkilememekte olduğundan, ilgili hesaplar Kamu İdaresinin 2024 yılı faaliyetlerini doğru, tam ve gerçeğe uygun değerleri ile gösterememektedir.

BULGU 2: Fakülte Kütüphanesindeki Kitapların Demirbaş Kayıtlarının Bulunmaması

İslami İlimler Fakültesi Kütüphanesinde kayıtlarda olmayan yaklaşık 2500 adet kitap bulunduğu; bu meyanda 255 Demirbaşlar Hesabının mali tablodaki tutarının fiili durumu yansıtmadığı tespit edilmiştir.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Hesap verme sorumluluğu başlıklı" 8'inci maddesinde; her türlü kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında görevli ve yetkili olanların kaynakların kullanılmasından, muhasebeleştirilmesinden,

raporlanmasından ve kötüye kullanılmaması için gerekli önlemlerin alınmasından sorumlu olduğu hüküm altına alınmıştır.

Taşınır Mal Yönetmeliği'nin "Sorumluluk" başlıklı 5'inci maddesinde harcama yetkililerinin sorumluluğu; taşınırın etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak edinilmesinden, kullanılmasından, kontrolünden, kayıtlarının bu Yönetmelikte belirtilen esas ve usullere göre saydam ve erişilebilir şekilde tutulmasının sağlanması şeklinde tanımlanmış ve taşınırın muhafazasından ve yönetilmesinden sorumlu olanların, gerekli tedbirlerin alınmaması veya özenin gösterilmemesi nedeniyle taşınırın kullanılmaz hale gelmesi veya yok olması sonucunda neden oldukları kamu zararları hakkında, Kamu Zararlarının Tahsiline İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik hükümlerince sorumlu oldukları belirtilmiştir.

Yönetmelik'in "Taşınırın Kaydı" başlıklı 12'nci maddesinin birinci fıkrasında; Kamu idarelerince bütün taşınırın ve bunlara ilişkin işlemlerin kayıt altına alınması, taşınır kayıtlarının, harcama birimleri itibarıyla yönetim hesabı verilmesine esas olacak şekilde tutulması ve her bir kaydın belgeye dayanması gerektiği hüküm altına alınmıştır. Bununla beraber 15'inci maddede Satın alınan taşınırın giriş işlemleri, 16'ncı maddede bağış ve yardım yoluyla edinilen taşınırın girişi, 19'uncu maddede devir alınan taşınırın girişlerinin ne şekilde yapılacağı düzenlenmiştir.

Öte yandan Yönetmelik'in 9'uncu maddesi gereğince kütüphanelerdeki yazma ve basma nadir eserler ile kitap ve kitap dışı materyal için Kütüphane Defteri tutulur. Her bir taşınır için ayrı kayıt yapılması gerekir.

Sonuç olarak 255 Demirbaşlar Hesabının fiili durumla örtüşerek doğru ve denk olması için İslami İlimler Fakültesi Kütüphanesinde kayıtlarda olmayan kitapların kayıtlara alınması ve bunun için öncelikle Taşınır Kayıt Yönetim Sisteminde Kütüphane Ambarı açılması gerekmektedir.

Kamu İdaresi cevabında, her ne kadar kayıtlarda yer almayan eserlerin 28.4.2025 itibarıyla kayıt altına alındığı belirtilmekle birlikte bu durum 2024 Yılı Demirbaşlar Hesabını ve Mali Tablolarını etkilemeyecektir. Bununla birlikte cevap ekinde görülen 28.4.2025 tarihli Kültür Varlığı, Yazma Basma Nadir Eser Kitap ve Materyallerine ilişkin Taşınır İşlem Fişi ve detayları incelendiğinden toplam 2603 adet eserin her birinin 1 TL'lik sembolik bir bedel üzerinden değerlendirildiği görülmektedir. Oysa toplam 2603 adet eserden bir kısmının nadir eser olması halini de göz önüne alarak, Taşınır Mal Yönetmeliğinin 13'üncü maddesi gereğince

Değer Tespit Komisyonu kurularak her bir eserin gerçek değerinin tespit edilmesi ve tespit edilen gerçek değerleri üzerinden 2025 Mali Hesap ve Tablolarına kaydının yapılması gerekir.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: İdarenin Bilişim Hizmet Alımlarının Yetki Belgesine Sahip Olmayan Katılımcılardan Sağlanması

İdare tarafından 2024 yılında gerçekleştirilen bilişim hizmet alımlarının Sanayi ve Teknoloji Bakanlığından alınmış yetki belgesi sahibi olmayan hizmet sunucularından yapıldığı tespit edilmiştir.

29.06.2022 tarih ve 31881 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan, Kamu Bilişim Hizmet Alımı Kapsamında Katılımcıların Yetkilendirilmesi Hakkında Yönetmelik’in, ‘Amaç ve kapsam’ başlığını taşıyan 1’inci maddesinin birinci fıkrasında, *“Bu Yönetmeliğin amacı; kamu idareleri tarafından yapılacak bilişim hizmet alımları kapsamında katılımcıların taşımaları gereken kriterlerin belirlenmesi, bu kriterler doğrultusunda yetkilendirilmesi, bu kriterlere uyulmadığının tespiti halinde yetkilendirmelerin askıya alınması veya iptal edilmesine ilişkin usul ve esasları belirlemektir.”* denilerek, Kamu İdareleri tarafından yapılacak bilişim hizmet alımlarında, katılımcıların taşımaları gereken zorunlu kriterler olduğu ve bu kriterlere sahip olanların yetkilendirileceği belirtilmiştir.

Aynı Yönetmelik’in ‘Tanımlar’ başlıklı 3’üncü maddesinin birinci fıkrasının;

(b) bendinde, *“Bakanlık: Sanayi ve Teknoloji Bakanlığını”,*

(c) bendinde, *“Bilişim hizmet alımı: Kamu bilişim projeleri kapsamında kamu idaresince gerçekleştirilecek 4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamındaki danışmanlık hizmet alımları dahil hizmet alımları, sair mevzuat ile kamu-özel işbirliği projeleri kapsamındaki mal, hizmet, danışmanlık ve yapım işleri alımlarındaki her türlü yazılım geliştirme, yazılım entegrasyon ve yazılım bakım hizmeti, bilişim sistemi kurulum ve bakım hizmeti, bilişim danışmanlığı hizmeti, bilişim güvenlik hizmeti alımını”,*

(f) bendinde, “Kamu Bilişim Yetki Belgesi: 5 inci maddenin birinci fıkrasının (a) bendindeki kriterlere göre bilişim hizmet alımı ihalelerine katılmak isteyenlerin yeterliğini ve yetkinliğini gösterir belgeyi”,

(h) bendinde, “Sızma Testi Yetki Belgesi: 5 inci maddenin birinci fıkrasının (c) bendindeki kriterlere göre sızma testi hizmetini sağlayacak katılımcıların yeterliğini ve yetkinliğini gösterir belgeyi”,

(m) bendinde, “Yazılım Yetki Belgesi: 5’ inci maddenin birinci fıkrasının (b) bendindeki kriterlere göre yazılım geliştirme, yazılım entegrasyon ve yazılım bakım hizmetlerini tedarik edecek katılımcıların yeterliğini ve yetkinliğini gösterir belgeyi”,

denilerek, bilişim hizmet alımlarında, satın alınan hizmetin türü bakımından katılımcıların sahip olacağı yetki belgelerinin, kamu bilişim yetki belgesi, sızma testi yetki belgesi ve yazılım yetki belgesi olacağı ifade edilmiştir.

Yönetmelik'in;

‘Yetki belgeleri’ başlıklı 4’üncü maddesinin birinci fıkrasında, “(1) Kamu bilişim projelerini yürütecek katılımcılar için Kamu Bilişim Yetki Belgesi düzenlenir. (2) Yazılım geliştirme, yazılım entegrasyon ve yazılım bakım hizmetlerini tedarik edecek katılımcılar için Yazılım Yetki Belgesi düzenlenir. (3) Sızma testi hizmetlerini sunacak katılımcılar için Sızma Testi Yetki Belgesi düzenlenir.”

'Müracatın değerlendirilmesi, onay ve belgelendirme' başlıklı 6'ncı maddesinde, "Bakanlığa yapılan müracaatlar 5 inci maddede istenilen bilgi ve belgelerin eksiksiz olması halinde değerlendirilir ve en geç iki ay içerisinde sonuçlandırılır. Başvurunun bu Yönetmeliğe uygunluğunun tespiti halinde, Kamu Bilişim Yetki Belgesi, Yazılım Yetki Belgesi veya Sızma Testi Yetki Belgesi elektronik ortamda düzenlenir ve Bakanlık internet sitesinde duyurulur." denilmektedir.

Buna göre, kamu kurum ve kuruluşları tarafından yapılacak bilişim hizmetleri alımlarında, bilişim hizmetleri sunumunun kalite ve güvenlik yeterlilikleri/standartları çerçevesinde yürütülmesini sağlamak için, katılımcıların üstlendikleri işe göre sahip olmaları gereken kriterleri gösteren, bilişim, yazılım veya sızma yetki belgelerinin olması; yetki belgesi almak isteyen katılımcıların, Yönetmelik'te anılan yetkinlik düzeylerini gösterir belgeler ile

talep edilecek diğer bilgi ve belgeleri Sanayi ve Teknoloji Bakanlığına sunmaları ve yapılacak değerlendirme sonucunda uygun bulunmaları gerekmektedir.

İdare tarafından 2024 yılında yapılan bilişim hizmetleri alımlarında, katılımcıların olması gereken kriterlere haiz olduğunu belirten Sanayi ve Teknoloji Bakanlığında alınmış kamu bilişim, sızma testi ve yazılım yetki belgelerinin katılımcılarda aranmadığı ve yüklenicilerin de yetki belgelerinin olmadığı görülmüştür.

Bilişim hizmeti alımlarında yüklenicilerin yetki belgelerine sahip olmamasının, Üniversitede idari ve akademik süreçlerde kullanılan veya paydaşlara sunulan bilişim hizmetlerinin kalite ve güvenlik standartları çerçevesinde yürütülmesini güçleştireceği değerlendirilmektedir.

Kamu idaresi cevabında, Bilgi İşlem ve Daire Başkanlığınca yeni yapılacak Bilişim Hizmet alımlarında Sanayi ve Teknoloji Bakanlığında alınmış "Kamu Bilişim Yetki Belgesi"nin istenileceği ve ödeme evraklarına ekleneceği ifade edilmişse de, ilgili alımları düzenleyen ve uyulması zorunlu olan Yönetmelik 2022 yılında yayımlanmış olup, mevcut yüklenicilerin yetki belgeleri olmadan ihalelere katıldıkları ve bilişim hizmeti sunumuna devam ettikleri görülmektedir.

Buna göre, kamu kurum ve kuruluşlarına bilişim hizmeti sunacak isteklilerin kalite ve güvenlik yeterliğini ve yetkinliğini belirleyen yetki belgesi sahipliğinin, İdare tarafından yapılacak yeni bilişim hizmeti alımlarında ihalelere katılım için ön koşul olarak aranması gerekmektedir.

BULGU 2: Kiraya Verilen Alanlarda Ruhsat ve Belgelendirme Eksikliğinin Bunulması

Üniversite tarafından kiraya verilen işyerlerinden örnekleme yöntemiyle seçilen alanlarda idare görevlileri ile birlikte yürütülen denetim sonucunda, kiraya verilen alanları işletenlerin eksikliklerinin bulunduğu tespit edilmiştir.

Denetimi gerçekleştirilen yiyecek ve gıda ürünlerinin satışının yapıldığı kafeterya türü kiralık alanları işletenlerin birinde İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatının; diğer birinde ise Gıda, Üretim, Satış ve Toplu Tüketim İşletmeleri İçin İşletme Kayıt Belgesinin bulunmadığı tespit edilmiştir.

Kiralanan ilgili işyerlerinde bahsi geçen ruhsat, kayıt ve diğer belgelerin bulunmaması; müstecirlerin, Çalışma Ruhsat Başvurusu öncesi İtfaiye Müdürlüğünden alınması gereken Yangın Yeterlik Belgesi bulunmadan faaliyette bulunulmasına, ilgili belediye ve İl Tarım ve Orman Müdürlüğü tarafından yapılacak denetimlerden kaçınılmasına sebebiyet vermektedir.

İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik hükümleri gereğince müstecirlerin, kiraladıkları işyerlerini İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı, hafta sonu açık kalacak ise Tatil Günlerinde Çalışma Ruhsatı olarak ruhsatlandırması gerekmektedir.

Bununla beraber Üniversite tarafından kiralanan alanların, Gıda İşletmelerinin Kayıt ve Onay İşlemlerine Dair Yönetmelik'in 2'nci maddesinde belirtilen "kayıt belgesinden hariç tutulan yerler" arasında sayılmaması nedeniyle İl Tarım ve Orman Müdürlüğünden İşletme Kayıt Belgesi alınması da gereklidir.

Kamu İdaresi cevabında; 2025 yılından itibaren yapılan ve yapılacak olan kiralama ihalelerinde gerekli izin ve ruhsatların titizlikle takip edileceği belirtilmiştir.

BULGU 3: Doğrudan Temin Kapsamında Yapılan Alımlara İlişkin Değerlendirmede Eksiklik Bulunması

Sağlık, Kültür ve Spor Daire Başkanlığının 22/d kapsamında üç ayrı doğrudan temin alımlarının incelenmesinde; birim fiyat üzerinden teklif alınan ve ilgili firmalarca da her bir iş kalemi için teklif verilen mal alımlarında, değerlendirmenin toplam götürü bedel üzerinden yapılması sonucu, teklif veren diğer firma/firmalardan daha uygun bedelle mal alınması imkanının kaçırılmasına neden olduğu tespit edilmiştir.

Bilindiği gibi 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrolü Kanunu'nun 68'inci maddesi gereğince dış denetim; kamu kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli olarak kullanılıp kullanılmadığının belirlenmesi, faaliyet sonuçlarının ölçülmesi ve performans bakımından değerlendirilmesi suretiyle gerçekleştirilir. Nitekim adı geçen Kanunun amacı 1'inci maddede belirtilerek; bu Kanunun kamu kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde elde edilmesi ve kullanılmasını düzenlediği hüküm altına alınmıştır. Bu doğrultuda gerek harcama yetkilileri ve gerekse piyasa fiyat araştırması yapan gerçekleştirme görevlileri Kanunun bu ilkesini gözeterek kamu kaynaklarını etkili, ekonomik ve verimli kullanmakla yükümlüdür.

Bununla beraber 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "Temel İlkeler" başlıklı 5'inci maddesi; İdarelere, ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanmasını ve kamu

kaynaklarının verimli kullanılmasını zorunlu kılmıştır.

4734 sayılı Kanunun 22'nci maddesinde belirtilen hallerde ihtiyaçların; idarece belirlenen kriter ve/veya teknik şartnamelerine uygun şekilde, ilan yapılmadan, teminat alınmadan, ihale komisyonu kurma ve anılan Kanunun 10 uncu maddesinde sayılan yeterlik kriterlerini arama zorunluluğu bulunmaksızın, ihale yetkilisince görevlendirilecek kişi veya kişiler tarafından, piyasada fiyat araştırması yapılarak temin edilmesi mümkün bulunmaktadır.

Gıda ve temizlik ürünleri ile spor ekipmanları için üç ayrı piyasa fiyat araştırmasıyla birim fiyatlar üzerinden teklifler alındığı; verilen birim fiyat teklif mektuplarından da anlaşılacağı üzere firmaların birim fiyat cetvelinde belirtilen her bir iş kalemi için teklif ettikleri birim fiyatlar üzerinden mal vermeyi taahhüt ettikleri görülmektedir. Bu durumda değerlendirmenin de toplam götürü bedel üzerinden değil, birim fiyat esasına göre her bir iş kalemi üzerinden yapılması gerekir. Zira amaç kamu kaynaklarını verimli kullanmak, aynı kalitedeki ürünü daha uygun bedelle satın almaktır. Aksi halde daha uygun bedelle mal satın alınması fırsatının kaçırılmasına sebep olunacaktır.

Kamu İdaresi cevabında firmaların kısmi teklife olumlu cevap vermeyerek tekliflerinin toplam fiyat üzerinden götürü değerlendirilmesi halinde teklif verebileceklerini beyan etmeleri nedeniyle bu şekilde alım yapılmak zorunda kalındığı belirtilmişse de, 11.8.2023 tarih ve 32245 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Doğrudan Temin Yöntemiyle Yapılacak Alımlara İlişkin Tebliğ gereğince doğrudan temin kapsamındaki tekliflerin Ekap üzerinden elektronik olarak alınması mümkündür.

Sonuç olarak doğrudan temin yöntemiyle satın alınacak mal, hizmet veya yapım işleri için; iş kalemlerinin ayrılmaz parçası olması nedeniyle tüm kalemlerin aynı tedarikçiden temininin zorunlu olduğu durumlarda götürü bedel teklif alınabileceği gibi, her bir kalem için birim fiyat üzerinden teklif alınması da mümkündür. Ancak kamu kaynağının verimli kullanılması, birim fiyat bazında en uygun fırsatın kaçırılmaması ve bu meyanda herhangi bir kamu zararına sebebiyet verilmemesi için değerlendirmenin de alınan tekliflere uygun şekilde yapılması gerekir.

BULGU 4: Mal ve Hizmet Alımlarında Yaklaşık Maliyetin Mevzuata Uygun Belirlenmemesi

İdari ve Mali İşler Daire Başkanlığı'nca gerçekleştirilen mal ve hizmet alım ihale süreçleri üzerinde yapılan incelemede; yaklaşık maliyetin belirtilen mevzuat hükümlerine uygun hazırlanmadığı tespit edilmiştir.

a) Yaklaşık Maliyet Hesaplamasında Önceki Dönemler Sözleşme Fiyatlarının Dikkate Alınmaması

Yaklaşık maliyet bedelinin tespitinde bir önceki yıl sözleşme fiyatlarının değerlendirmeye alınmadığı görülmüştür.

Mal Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliği'nin yaklaşık maliyetin hesaplanması başlıklı 8'inci maddesinde; idarelerin alımın niteliğini ve piyasa koşullarını göz önünde bulundurarak bu maddenin (a), (b), (c), (ç) ve (d) bentlerinde elde ettiği fiyatların birini, birkaçını veya tamamını kullanmak suretiyle yaklaşık maliyet hesaplaması yapacağı belirtilmiştir. Aynı maddenin ikinci fıkrasının (ç) bendinde; idare, alım konusu mal ile ilgili daha önceki dönemlerde alım yapmış ise bu alımlarda ortaya çıkan sözleşme bedellerinin, endeks veya Türkiye İstatistik Kurumu tarafından yayımlanan ilgili endekslerden uygun olanının kullanılmak suretiyle güncellenerek yaklaşık maliyetin hesaplanabileceği belirtilmiştir. Döviz ile yapılmış olan alımlarda ise Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası döviz alış kuru veya çapraz kur üzerinden fiyatlar güncellenerek yaklaşık maliyet hesap edilebileceği belirtilmiştir. İdare, alım konusu malın özelliğine göre kamu kurum ve kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarından fiyat isteyerek de yaklaşık maliyeti hesaplayabilir. Hizmet Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinde de benzer düzenleme bulunmaktadır.

Her ne kadar Mal Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliği yaklaşık maliyetin hesaplanmasında idarelere farklı seçenekler sunmuş ve takdir yetkisi tanımış olsa da; yaklaşık maliyet hesaplaması yapılırken özellikle piyasadan yeterli düzeyde teklif alınamayan durumlarda önceki senelerde sözleşmeye yansıyan fiyatları güncellemek suretiyle kullanılması uygun olur. Zira yaklaşık maliyetin hazırlanması kapsamında yazılan idare yazılarına dönüş sağlanarak yeterli sayıda teklif alınamamasının ve bazı ihalelerde yaklaşık maliyetin tek bir teklif ile oluşturulmasının genel bir problem olduğu anlaşılmaktadır.

Kamu İdaresi bulguya katılmış olup 2025 yılı personel taşıma hizmeti alımı, temizlik ve giyecek malzemeleri alımı ihalelerine ilişkin yaklaşık maliyet tespitinde önceki yıllar sözleşme fiyatlarının ortalamaya dahil edildiği belirtilmiştir.

Bir önceki yıl/yıllarda alım konusu ile ilgili sözleşme fiyatlarının yaklaşık maliyetin tespitinde değerlendirmeye tabi tutulmaması, yaklaşık maliyetin gerçek piyasa fiyatlarının üzerinde belirlenmesine ve yaklaşık maliyetlerin hatalı hesaplanmasına neden olabileceği değerlendirilmektedir.

b) Yaklaşık Maliyetin Tespitinde Aşırı Sapma Gösteren Tekliflerin Değerlendirme Dışında Tutulmaması

Mal ve hizmet ihalelerine ilişkin yaklaşık maliyetin hesaplanmasında, hatalara sebep olabilecek gerçek piyasa fiyatlarını yansıtmayan aşırı sapma gösteren fiyat bildirimlerinin değerlendirmeye alındığı tespit edilmiştir.

Mal Alımı ve Hizmet Alımları İhaleleri Uygulama Yönetmeliği'nin yaklaşık maliyetin hesaplanmasına ilişkin 8'inci maddesi gereğince İdare yaklaşık maliyetin hesaplanmasında, alım konusu malın niteliğini, miktarını, teslim süresini, nakliyesini, sigortasını ve diğer özel şartlarını belirterek KDV hariç fiyat bildirilmesini ister. Ancak, idare, gerçek piyasa rayiçlerini yansıtmayan ve yaklaşık maliyetin hesaplanmasında hatalara sebep olabilecek fiyat bildirimlerini ve proforma faturaları değerlendirmeye almaz. Yaklaşık maliyetin hesaplanmasında kullanılan her tür bilgi ve belgeye hesap cetveli ekinde yer verilir. Değerlendirmeye alınmayan fiyat bildirimleri ile proforma faturaların değerlendirmeye alınmama gerekçeleri de hesap cetvelinde gösterilmesi gereklidir. Benzer düzenleme Hizmet Alımları İhale Yönetmeliğinde de bulunmaktadır.

Yaklaşık maliyetin tespitinde gerçek piyasa rayiçlerini yansıtmayan, aşırı sapma gösteren teklifler ile proforma faturaların, gerekçesinin de belirtilmesi suretiyle, değerlendirme dışında tutulması gerekmektedir.

Kamu İdaresi verdiği cevapta bundan sonra yapılacak ihalelere ilişkin yaklaşık maliyet tespit çalışmalarında mal ve hizmet alımları ihaleleri uygulama yönetmeliklerinin ilgili maddelerindeki diğer yaklaşık maliyet hesaplama yöntemleri de dikkate alınarak maliyet tespiti yapılarak, ayrıca aşırı sapma gösteren tekliflerin değerlendirilmeye alınmayacağı belirtilmiştir.

c) Yaklaşık Maliyetin Tespiti İçin Firmalara Yazılan Yazılara Teknik Şartnamenin Eklenmemesi

İdari Mali İşler Daire Başkanlığı tarafından başka birimlerin ihtiyacı için açılan ihalelere esas yaklaşık maliyetin tespiti için yazılan yazılarda; malın niteliği, miktarı, teslim süresi, nakliyesi ve diğer özel şartların belirtilmemesi, bu kapsamda teknik şartname eklenmemesi nedeniyle, birbirinden aşırı sapma gösteren teklif fiyatlarla karşı karşıya kalındığı tespit edilmiştir.

Mal Alımı ve Hizmet Alımları İhaleleri Uygulama Yönetmeliği'nin yaklaşık maliyetin hesaplanmasına ilişkin 8'inci maddesi gereğince yaklaşık maliyetin tespiti için İdarece yazılan yazılarda alım konusu malın niteliğini, miktarını, teslim süresini, nakliyesini, sigortasını ve diğer özel şartlarını belirterek KDV hariç fiyat bildirilmesi istenir.

Yaklaşık maliyet aşamasında aşırı sapma gösteren tekliflerle karşı karşıya kalınmaması için fiyat istenecek malların tüm niteliğini gösteren teknik şartnamesinin de sunulması gerekmektedir.

Kamu İdaresi bulguya katılarak bundan sonra gerçekleştirilecek ihalelerin yaklaşık maliyeti tespit edilirken teknik şartnameye göre fiyat teklifi alınması hasusunda ilgili birimlere bildirimde bulunulacağı belirtilmiştir.

d) Yaklaşık Maliyet Komisyonunda Malı Talep Eden Birimden Personel Görevlendirilmemesi

Başka birimlerin ihtiyacı için açılan ihalelerde; yaklaşık maliyeti belirleyen komisyona ilgili birimlerden personel görevlendirilmemesi nedeniyle aşırı sapma gösteren tekliflerle karşı karşıya kalındığı görülmüştür.

İdari Mali İşler Daire Başkanlığı tarafından başka birimlerin ihtiyacı için açılan ihalelere esas yaklaşık maliyetin tespitini yapan komisyonun şube müdürü, şef ve bilgisayar işletmeninden müteşekkil İdari ve Mali İşler Daire Başkanlığı personelinden oluştuğu görülmektedir. Oysa Tıp Fakültesi, Mühendislik Fakültesi, Tarım Fakültesi gibi birimlerin ihtiyaçları için açılan ihalelerde uzmanlık gerektiren mal ve malzemelerin yaklaşık maliyetini belirleyecek komisyona ilgili birimlerden mühendis, hemşire, tekniker, doktor, teknisyen gibi teknik personelin alınması yaklaşık maliyetin piyasa fiyatına uyarlı belirlenmesine, alınan tekliflerde büyük sapmalar oluşmamasına fayda sağlayacaktır.

Kamu İdaresi bulguya katılarak bundan sonra diğer birimlerin ihtiyacı için gerçekleştirilecek ihalelerin yaklaşık maliyetinin belirlenmesinde, ilgili birimlerden konusunda uzman personellerin de görev almalarının sağlanacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak ihale ilkelerine ve rekabete uygun bir ihale süreci için, yaklaşık maliyetin belirtilen hükümlere uygun hazırlanması gerekir.

BULGU 5: Yapım İşleri İhalelerinde Yaklaşık Maliyetin Hatalı ve Eksik Belirlenmesi

Anahtar teslim götürü bedel ihale edilen Merkez ve Bağlı Yerleşkelerin Çatı Onarımı ve Tadilatı yaklaşık maliyetinin hatalı ve eksik belirlendiği tespit edilmiştir.

Yapım işleri ihalelerinde yaklaşık maliyet İdare tarafından, ihale onay belgesi düzenlenmeden önce, Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinin 8, 9, 10, 11 ve 12’nci maddelerine göre belirlenir. Bu esas ve usullere göre miktar tespiti ve fiyat araştırması yapılmak suretiyle ihale konusu işin KDV hariç yaklaşık maliyeti hesaplanır ve dayanakları ile birlikte bir hesap cetvelinde gösterilir.

Adı geçen Yönetmelik’in 9’uncu maddesi gereğince uygulama projelerine dayalı olarak, işin bünyesindeki imalat kalemlerinin adını ve yapılacağı yerleri gösteren ve yaklaşık maliyetin hazırlanmasına esas teşkil eden mahal listeleri hazırlanır. Anahtar teslimi götürü bedel işlerde; uygulama projeleri ve mahal listelerine dayalı olarak imalat iş kalemleri veya iş gruplarının teknik tarif ve özellikleri belirlenir. Yine Yönetmelik’in 10’uncu maddesi gereğince İdarelerce, ihale konusu işin yaklaşık maliyetine ilişkin fiyat ve rayiçlerin tespitinde; İhaleyi yapan idarenin daha önce gerçekleştirdiği, ihale konusu işe benzer nitelikteki işlerin sözleşmelerinde ortaya çıkan fiyatlar, ilgili kurumlarca yayımlanmış birim fiyat ve rayiçler, ilgili meslek odaları, üniversiteler veya benzeri kuruluşlarca belirlenerek yayımlanmış fiyat ve rayiçler, yüklenici veya alt yüklenici olarak faaliyet gösteren, konusunda deneyimli kişi ve kuruluşlardan alınacak, ihale konusu işe benzer nitelikteki işlere ilişkin maliyetler ve İdarenin piyasa araştırmasına dayalı rayiç ve fiyat tespitleri esas alınır. Adı geçen ihalenin yaklaşık maliyetinin hesaplanmasında;

- A) Çatılarda kiremit aktarımı için 77.100.1015 poz numaralı (Her türlü kiremit örtülü çatılarda kiremit aktarılması) iş kalemi pozu fiyatı birebir kullanılmıştır. Bu iş kalemi uygulanan alanların tamamı veya bir kısmı ayrıca 15.305.1004 poz numaralı Kiremit ile çatı örtüsü yapılması pozu iş kalemi uygulanarak tamamen veya kısmen yenilenmiştir. Bu durumda yenilenen yüzeylerde kiremit aktarma bedelinin tamamı değil, %60’ının esas alınması gerekir. Bu kural 77.100.1015 poz numaralı iş kaleminin Not’lar kısmında açıkça kayıt altına alınmıştır.

Kamu İdaresi cevabında, kiremit aktarım bedeli olarak 18.196 poz numaralı iş kaleminin resmi fiyatının bulunmaması nedeniyle kullanılmadığı belirtilse de yenilenen yüzeylerde minha

edilmesi (düşülmesi) gereken kiremit aktarım bedeli 18.193 numaralı pozun fiyatı değil 77.1700.1015 numaralı pozun fiyatıdır.

B) Üstü kısmen açılmak suretiyle kiremit aktarılacak çatı aralarında temizlik yaptırılması ve eski ısı yalıtım malzemelerinin atılması için Vakıflar Genel Müdürlüğünün V.0514 iş kaleminin uygulandığı görülmektedir. Söz konusu iş kaleminin analizindeki işçiliklerin restorasyon işçiliğinden oluştuğu görülmektedir. Oysa çatısı aktarılacak yapının tarihi bir Vakıf binası olmadığı için analizin bünyesindeki işçiliklerin restorasyon yerine Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığınca açıklanan işçilik birim fiyatlarının esas alınması gerekir.

Kamu İdaresi cevabında; her ne keder V.0514 poz bu iş kaleminin sadece vakıf binalarında kullanılacağına yönelik bir kısıtlama yer almadığı belirtilmişse de bu pozun içeriğinde yer alan işçiliğin, restorasyon işçi bedelinden oluştuğu görülmektedir. Restorasyon işçiliği ise sadece tarihi ve bedii değeri olan vakıf ve kültür varlığı kapsamındaki binalarda kullanılmaktadır.

C) Bakım onarım yapılacak çatının tamamı açılmak suretiyle kiremit aktarılacak çatılardaki temizlik iş kalemi için V.0514 pozu yerine bu fiyatın yarısına tekabül eden V.0514/1A (Üstü Açılmış Çatı ve Döşeme Arası Moloz ve Pisliklerin Kir, Toz, Toprak Katmanı Temizlenmesi ve Atılması) pozunun esas alınması gerekir. Bu durumda da yine V.0514/1A poz numaralı iş kaleminin analizindeki restorasyon işçilik rayiçlerinin; ilgili pozun içeriğindeki Vakıflar Genel Müdürlüğü rayiçlerinin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı rayiçlerine dönüştürülmesi gereklidir.

Kamu İdaresi cevabında, çatı onarımlarında çatının tamamı açılmadığından yaklaşık maliyette V.0514/1A poz numaralı iş kaleminin kullanılmadığı belirtilmekle beraber Bor MYO D Blok çatısında kısmen da olsa çatının tamamının açıldığı mahaller için kullanılması mümkündür.

D) Kiremit aktarılacak bazı çatılarda, çatının mukavemetini artırmak için bu ahşap çatıların bakım onarımının da yapılması planlanmıştır. Ancak bu işin yaklaşık maliyetinin belirlenmesi için 48.690.2001 pozlu (Ahşap Oturma Çatı Onarımı Yapılması) iş kaleminin esas alınması gerekirken 15.300.1001 pozlu (Çatı Örtüsü Altı Tahta Kaplamalı Ahşaptan Oturma Çatı Yapılması) iş kaleminin esas alındığı; ayrıca bu çatı yapımı iş kaleminin pozunun uygulama projesi ile mahal listesinde de yer verilerek hatalı doküman hazırlanmasına da meydan verildiği tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında, yaklaşık maliyette kullanılması tavsiye edilen 48.690.2001 (Ahşap Oturma Çatı Onarımı Yapılması) pozu yürürlükten 5-6 sene önce kaldırıldığı için tarafımızca 15.300.1001 poz numaralı (Ahşap oturma çatı) iş kalemi imalatının kullanıldığı

belirtilmekle birlikte MSB'nin söz konusu birim fiyatını 2019 yılından sonra açıklamamış olması bu analizin kaldırıldığına karine teşkil etmemektedir.

Bununla beraber yapım ihalelerinde yaklaşık maliyetin eksik ve hatalı belirlenmesi ve bu iş kalemleri ile imalat tariflerine mahal listesi ile uygulama projesinde de yer verilmesi; istekli tekliflerinin olduğundan yüksek oluşmasına veya hatalara sebebiyet verebileceği gibi olası ihale iptalleriyle kamu hizmetinde gecikmelere de neden olunabilir.

Sonuç olarak yapım ihalelerinin yaklaşık maliyeti belirlenirken titiz bir çalışma yürütülmesi, imalatı birebir karşılayan iş kalemlerinin seçilmesi, iş kalemlerinin tarif, not ve açıklamalarındaki uyarıların dikkate alınması ve kapsamlı bir çalışma yürütülerek yaklaşık maliyetin hem piyasa fiyatları ve hem de yapılacak imalatlara uyarlı belirlenmesi gerekmektedir.

BULGU 6: İhale Dokümanlarında Bitkisel Atık Yağların Kontrolüne İlişkin Düzenlemelere Yer Verilmemesi

Kiralık alanları işleten müstecirlerin bir kısmının bitkisel yağ üreticisi olduğu halde ihale dokümanlarına bitkisel yağ üreticilerinin uymak zorunda olduğu hükümlere yer verilmediği tespit edilmiştir.

Bitkisel atık yağların oluşumundan bertarafına kadar çevre ve insan sağlığına zarar vermeden yönetiminin sağlanması, yönetiminde gerekli teknik ve idari standartların oluşturulması ve buna yönelik prensip, politika ve programların belirlenmesine ilişkin usul ve esasları düzenleyen Bitkisel Atık Yağların Kontrolü Yönetmeliği, 06.06.2015 tarih ve 29378 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Düzenlemenin amacının çevreye zararlı bitkisel atık yağların doğaya karışımı engellenerek bitkisel atık yağ üreticilerinden toplanan bitkisel atık yağlardan biyodizel ve biyogaz üretiminin sağlanması olduğu anlaşılmaktadır.

Yönetmelik’in 5’inci maddesi gereğince bitkisel atık yağların ve bu yağların işlenmesi sonucu oluşan atıkların; çevreye zarar verecek şekilde depolanması, taşınması, doğrudan veya dolaylı olarak yüzey suları ile yeraltı suyuna, denize, kanalizasyona, drenaj sistemi ile toprağa verilmesi ve mevcut düzenlemelerle belirlenen sınır değerleri aşarak hava kirliliğine neden olacak şekilde yakılması ve doğrudan veya dolaylı olarak yemeklik yağlara ve ham yağlara karıştırılması yasaktır. Bitkisel atık yağların kaynağında ayrı toplanması ve uygun şekilde depolanması esas olduğundan bitkisel atık yağ üreten kurum, kuruluş veya işletmeler, bu

yağların toplanması için çevre lisanslı geri kazanım tesisleriyle veya bitkisel atık yağ ara depolama tesisleri ile yıllık sözleşme yapmakla yükümlüdürler.

Öte yandan Yönetmelik'in 10'uncu maddesi bitkisel atık yağ üreticisinin/sahibinin yükümlülüklerini düzenlemektedir. Buna göre bitkisel atık yağ üreticileri; bitkisel atık yağları diğer atık madde ve çöplerden ayrı olarak biriktirmekle, konutlar hariç olmak üzere faaliyetleri sonucu oluşan bitkisel atık yağların biriktirilmesi için sızdırmaz, iç ve dış yüzeyleri korozyona dayanıklı toplama kaplarını kullanmakla, bitkisel atık yağları lisanslı taşıyıcılarla işleme tesislerine göndermekle, bitkisel atık yağ sevkiyatında ulusal atık taşıma formu kullanmakla yükümlüdürler.

Üniversite idaresinden kantin, lokanta ve kafe kiralamak suretiyle birer atık yağ üreticisi olan müstecirlerin de söz konusu düzenlemelere tabi olup atık yağlarını biriktirip yıllık sözleşme yaptıkları yetkili firmaya teslim etmeleri gerekmektedir. Bu meyanda kiracının, gıda hazırlama ve pişirme bölümünde kullanılmış olan atık yağlar için mutfak çıkışındaki rögar içerisine TSE ve ilgili yönetmeliklere göre yağ tutucu cihaz koyarak yetkilendirilmiş firmalarla Bitkisel Atık Yağların Kontrolü Yönetmeliğinin 5'inci maddesi gereğince Atık Bitkisel Yağ Toplama Sözleşmesi imzalayacak, biriktirdiği bitkisel atık yağı yetkili firmaya teslim ederek yapmış olduğu sözleşme ile atık yağ teslim belgesinin bir suretini dosyasına konulmak üzere İoadeye sunmalıdır. Bununla beraber Niğde Çevre, Şehircilik ve İklim Değişiklikleri İl Müdürlüğü ile Niğde Belediyesinin talimat ve düzenlemelerine uygun olarak alınması gereken tüm tedbirleri alıp bu işle ilgili her türlü sorumluluğu üstlenmelidir.

Kamu İdaresi cevabında, 2025 yılından itibaren yapılan ve yapılacak olan kiralama ihalelerinde titizlikle takip edileceği belirtilmiştir.

Sonuç olarak kiralık alanlara ilişkin ihale dokümanlarına yukarıda belirtilen mevzuat hükümlerinde yer alan hususları içeren düzenlemelerin derc edilmesi gerekmektedir.

BULGU 7: Üniversite Taşınmazlarının Kiraya Verilmesinde Pazarlık Usulünün Kullanılması

Üniversitenin mülkiyetinde bulunan taşınmazlardan kiraya verilenlerin ihalesinin, 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun 45'inci maddesi gereğince açık teklif yerine, 51'inci maddesinin (g) bendine göre pazarlık usulüyle yapıldığı tespit edilmiştir.

2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun; "Kapsam" başlıklı 1'inci maddesinde; genel bütçeye dahil dairelerle katma bütçeli idarelerin, özel idare ve belediyelerin alım, satım, hizmet,

yapım, kira, trampa, mülkiyetin gayri ayni hak tesisi ve taşıma işlerinin bu Kanun'da yazılı hükümlere göre yürütüleceği,

“İhalelerde kapalı teklif usulünün esas olduğu” başlıklı 36'ncı maddesinde ise, bu Kanun'un 1'inci maddesinde yazılı işlere ilişkin ihalelerde tekliflerin gizli olarak verilmesini sağlayan kapalı teklif usulünün esas olduğu, 45'inci maddede gösterilen işlerin açık teklif usulüyle yaptırılabilceği, hüküm altına alınmıştır.

Kanun'un “Pazarlık usulüyle yapılacak işler” başlıklı 51'inci maddesinin (g) bendinde, hangi işlerin bu kapsamda ihale edilebileceği sayılmış olup buna göre kullanışlarının özelliği, idarelere yararlı olması veya ivediliği nedeniyle kapalı veya açık teklif yöntemleriyle ihalesi uygun görülmeven, Devletin özel mülkiyetindeki taşınır ve taşınmaz malların kiralanması, trampası ve mülkiyetin gayri ayni hak tesisi ile Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerlerin kiralanması ve mülkiyetin gayri ayni hak tesisinin pazarlık usulüyle ihalesi mümkündür.

Madde hükmünde belirtildiği üzere, taşınmazların kiralanması hususunda pazarlık usulünün uygulanabilmesi için şu iki şartın birlikte mevcudiyeti gerekmektedir;

1- Taşınmazın, Devletin özel mülkiyetindeki veya Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki taşınmazlardan olması,

2- İşin özelliği, idareye yararlı olması veya ivediliği gereği kapalı ya da açık teklif yöntemlerinin kullanılamıyor olmasıdır.

Dolayısıyla 51'inci maddenin yöntemine göre pazarlık usulünün; Devlete ait taşınmazlar kavramının karşılığı olan genel bütçeli kuruluşlara ait taşınmazlar, yani tapuda Maliye Hazinesi adına kayıtlı taşınmazlar dışında uygulanması mümkün değildir. Nitekim bu durum çeşitli yargı kararlarında da hükme bağlanmıştır.

Yukarıda belirtilen gerekçelerle; Üniversitenin mülkiyetinde bulunan taşınmazların kiralama işlemlerinin, 2886 sayılı Kanun'un 51'inci maddesinin (g) bendine göre pazarlık usulü ile ihale edilmesi mümkün olmayıp kapalı veya açık teklif ihale yönteminin kullanılması gerekmektedir.

Yapılan incelemede; Üniversite mülkiyetinde bulunan 32 adet taşınmazın 15'inin 2886 sayılı Kanun'un 51'inci maddesinin (g) bendine göre pazarlık usulü ile kiraya verildiği görülmüştür.

Kamu İdaresi cevabında; kiralamalarda ticari amaç güdülmemesi, fiyatların idarece belirlenebilmesi, kaliteli hizmet almak ve Üniversite kampüsünün huzur ve güvenliğini sağlamak amaçlarıyla pazarlık usulü kullanıldığı belirtilmişse de 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun ilgili hükümleri gereği üniversitelerin mülkiyetindeki taşınmazların kiralanmasında pazarlık usulünün kullanılması mümkün görülmemektedir.

Sonuç olarak; Üniversitenin mülkiyetinde bulunan taşınmazların kiralama işlemlerinin, 2886 sayılı Kanun'un 51'inci maddesinin (g) bendine göre ihale edilmesi mümkün olmayıp kapalı veya açık teklif ihale yönteminin kullanılması gerekmektedir.

BULGU 8: Taşınmazların Mali Tablolarda Gerçek Değeriyle Raporlanmaması

Üniversitenin taşınmazlarından, mevcut kullanım şekilleri ile tapu kayıtları birbirleri ile uyumlu olmayanlar ve cins tashihi işlemleri tamamlanmayanlar olduğu tespit edilmiştir.

Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik'in "Tanımlar" başlıklı 4'üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde cins tashihi: "Binalar, arazi ve arsalar ile yer altı ve yer üstü düzenlerinin mevcut kullanım şekilleri ile tapu kayıtlarının farklılık göstermesi durumunda tapu kayıtlarının, mevcut kullanım şekli dikkate alınarak düzeltilmesi işlemini" ifade etmektedir.

Yönetmelik'in "Cins Tashihlerinin Yapılması" başlıklı 10'uncu maddesinde; kamu idarelerince, mülkiyetlerinde, yönetimlerinde veya kullanımlarında bulunan taşınmazların mevcut kullanım şekli ile tapu kayıtlarının birbirine uygun olmaması durumunda, taşınmazların mevcut kullanım şekli ile kayıtlara alınarak, cins tashihinin yapılması için gerekli işlemlerin yapılacağı belirtilmiştir.

Yönetmelik'in "Kayıt Değişikliği İşlemleri" başlıklı 11'inci maddesinde ise; kadastro, imar, ifraz, tevhid, cins tashihi, yüzölçüm değişikliği, kat mülkiyeti tesisi, kamuya terk gibi nedenlerle taşınmazda meydana gelebilecek değişikliklerde kayıtların kapatılıp oluşan taşınmazlar esas alınarak yeni kayıt tesis edileceği ifade edilmiştir.

Yapılan incelemede; Üniversite taşınmazlarının bir kısmının mevcut kullanım şekilleri ile tapu kayıtlarında belirtilen cinslerinin birbirine uygun olmadığı ve mevcut kullanım şekilleri dikkate alınarak kayıtlara alınmadıkları görülmüştür. Bu durum, Üniversite taşınmazlarının mevcut kullanım şekillerinin tam olarak anlaşılamamasına ve mali tablolarda 250 Arsa ve

Araziler Hesabı, 251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı ile 252 Binalar Hesabının gerçek durumu yansıtmamasına neden olmaktadır.

Kamu İdaresi cevabında, söz konusu hususun düzeltilmesine ilişkin işlemlerin devam ettiği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, 250 Arsa ve Araziler Hesabı, 251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı ve 252 Binalar Hesabının mali tablolarda doğru olarak izlenebilmesi için taşınmazların cins tashihi işlemlerinin tamamlanması gerekmektedir.

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

06520 Balgat / ANKARA

Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00

e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr

<https://www.sayistay.gov.tr>

8. EKLER**EK 1: BULGULARA İLİŞKİN İZLEME TABLOSU**

Önceki Yıl/Yıllar Sayıştay Denetim Raporuna İlişkin İzleme Tablosu			
Bulgu Adı	Yıl	İdare Tarafından Yapılan İşlem	Açıklama
Kiraya Verilen Taşınmazların Tıp İhale Dokümanlarında Eksikliklerin Bulunması	2023	Kısmen Yerine Getirildi	2024 yılı Sayıştay Denetim Raporunun Bulgu 9 "İhale Dokümanlarında Bitkisel Atık Yağların Kontrolüne İlişkin Düzenlemelere Yer Verilmemesi" olarak yer almaktadır.
Taşınmazların Cins Tashihi İşlemlerinin Tamamlanmaması	2023	Yerine Getirilmedi	2024 yılı Sayıştay Denetim Raporunun Bulgu 1 "Taşınmazların Mali Tablolarda Gerçek Değeriyle Raporlanmaması" olarak yer almaktadır.
Kiraya Verilen İşyerlerinin Eksik Belgeyle İşletilmesi	2023	Kısmen Yerine Getirildi	2024 yılı Sayıştay Denetim Raporunun Bulgu 12 "Kiraya Verilen Alanlarda Ruhsat ve Belgelendirme Eksikliğinin Bunulması" olarak yer almaktadır.
Yaklaşık Maliyetin Mevzuat Hükümleriyle Uyarlı Şekilde Belirlenmemesi	2023	Kısmen Yerine Getirildi	2024 yılı Sayıştay Denetim Raporunun Bulgu 4 "Mal ve Hizmet Alımlarında Yaklaşık Maliyetin Mevzuata Uygun Belirlenmemesi" olarak yer almaktadır.
Üniversite Taşınmazlarının Kiraya Verilmesinde Pazarlık Usulünün Kullanılması	2023	Kısmen Yerine Getirildi	2024 yılı Sayıştay Denetim Raporunun Bulgu 10 "Üniversite Taşınmazlarının Kiraya Verilmesinde Pazarlık Usulünün Kullanılması" olarak yer almaktadır.

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

**NİĞDE ÖMER HALİSDEMİR
ÜNİVERSİTESİ DÖNER SERMAYE
İŞLETMESİ**

2024 YILI DÜZENLİLİK DENETİM RAPORU

İÇİNDEKİLER

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ	1
2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU	4
3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	4
4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI	4
5. DENETİM GÖRÜŞÜ	5
6. DENETİM BULGULARI	5

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1: Tahsilatı Geciken Satışlar Tablosu	9
Tablo 2: Öğretim Üyesi Bazlı Gelir Hedefi Tutarları ve Kalibrasyon Katsayıları	17
Tablo 3: Sözleşmesi Bulunmayan Bakım Onarımları (Örnek Liste)	18
Tablo 4: Kısımlara Bölünerek Yapılan Mal Alımları (Örnek Liste)	22

KISALTMALAR

KVK: Kalite Verimlilik Katsayısı

BNK: Bireysel Net Katkı Puanı

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

1. Döner Sermaye İşletme Müdürlüğünde Yarı Mamuller-Üretim ve Maliyet Hesaplarının Kullanılmaması
2. Döner Sermaye İşletmesi Tarafından Yapılan Satışlardan Doğan Alacakların Alacak Hesaplarında Kayıt ve Takibinin Yapılmaması

B. Diğer Bulgular

1. Öğretim Üyelerine Bireysel Verimlilik Katsayıları Belirlenerek Teşvik Ek Ödemesi Yapılması
2. Doğrudan Teminle Gerçekleştirilen ve Belli Süre Gerektiren İşlerde Sözleşme Yapılmaması
3. Parasal Limitler Dahilindeki Mal ve Hizmet Alımlarında %10 Sınırını Aşan Kısım için Kamu İhale Kurulundan Uygun Görüş Alınmaması
4. Tek Kaynaktan Temin Edilen Hizmetlere İlişkin Piyasa Fiyat Araştırması Yapılmaması
5. Mal Alımlarının 4734 Sayılı Kanun'da Öngörülen İhale Usulleri Yerine Parçalara Bölünmek Suretiyle ve Limit Aşımı Yapılarak Doğrudan Temin Yöntemiyle Gerçekleştirilmesi
6. Taşınır İşlemlerinde Eksiklik Bulunması
7. Sosyal Güvenlik Kurumuna Faturalandırılan İşlemler İçin İlave Ücret Alınması

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Döner Sermaye İşletmesi, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 58. Maddesine Göre Döner Sermaye İşletmelerinin Kurulmasında Uyulacak Esaslara İlişkin Yönetmelik kapsamında 02.12.1998 tarih ve 23541 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Niğde Üniversitesi Rektörlüğü Döner Sermaye İşletmesi Yönetmeliği ile kurulmuştur. Bu yönetmelik 01.06.20201 tarih ve 24419 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Döner Sermaye İşletmesi Yönetmeliği ile yürürlükten kaldırılmıştır.

Adı geçen yönetmelik de 23.05.2021 tarih ve 31489 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Döner Sermaye İşletmesi Yönetmeliği ile yürürlükten kaldırılmış ve yeni yönetmelik yürürlüğe girmiştir.

Döner Sermaye İşletmesi, Yönetmelik'in 4 maddesinde sayılan ve aşağıda yer verilen faaliyetleri yürüterek gelir elde etmektedir:

a) Yükseköğretim kurumları dışındaki kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek ve tüzel kişiler tarafından talep edilecek konularda, bilimsel görüş vermek, proje hazırlamak, araştırma, uygulama ve benzeri hizmetleri yapmak, uzaktan ve yüz yüze seminer düzenlemek ve kurs açmak, toplantı, konferans, sınavlar yapmak, panel ve sempozyumlar düzenlemek.

b) Danışmanlık, kontrol, muayene ve benzeri hizmetler vermek, analiz, ölçüm, test ve kalibrasyon yapmak.

c) Faaliyet alanlarına uygun araştırma ve uygulama yapmak; bilimsel sonuçların uygulanmasını ve teknolojiye dönüşümünü sağlamak.

ç) Eğitim-öğretime yönelik uygulamalarla sınırlı kalmak üzere grafik tasarımı, afiş, broşür, sergi ve fuar düzenlenmesi, iç ve dış mekan düzenlemeleri ve benzeri hizmetleri yapmak.

d) Üniversitenin eğitim-öğretim ve uygulama faaliyeti ile ilgili her türlü basım ve yayım hizmetlerini yapmak.

e) Üniversite sanayi iş birliği kapsamında çalışmalar yapmak, sanayi kuruluşlarınca üretilen çeşitli malların standartlara uygunluğu konusunda raporlar düzenlemek, analiz ve ölçümler yapmak, projeler hazırlamak veya uygulamak.

f) Laboratuvar ve atölyelerde her çeşit cihaz, makine ve benzerlerinin üretim, bakım ve onarımını yapmak.

g) Pedagojik formasyon, yabancı dil, yabancılara Türkçe öğretimi, bilgi işlem, yazılım ve donanım, bilirkişilik, arabuluculuk eğitimi gibi konularda uzaktan ve yüz yüze eğitim hizmetleri faaliyetlerinde bulunmak.

ğ) Mevcut fiziksel kapasiteyi değerlendirerek, hizmet birimlerinin faaliyet alanı ile sınırlı olmak üzere, yukarıda sayılanlar dışında her türlü mal ve hizmet üretiminde bulunmak ve Yönetim Kurulunun izni alınmak koşuluyla üretilen mal ve hizmetleri pazarlamak, satmak, satış yerleri açmak ve işletmek.

Yükseköğretim kurumlarının döner sermaye faaliyetleri çerçevesinde; hizmet sunum şartları ve kriterleri de dikkate alınmak suretiyle personelin unvanı, görevi, çalışma şartları ve süresi, eğitim-öğretim ve araştırma faaliyetleri ve mesleki uygulamalar ile ilgili performansı ve özellik arz eden riskli bölümlerde çalışma gibi hizmete katkı unsurları da esas alınarak yapılan ek ödemelerde, 18.02.2011 tarihli ve 27850 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Yükseköğretim Kurumlarında Döner Sermaye Gelirlerinden Yapılacak Ek Ödemenin Dağıtılmasında Uygulanacak Usul ve Esaslara İlişkin Yönetmelik hükümleri uygulanmaktadır.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

Rektörlüğe bağlı çalışan Döner Sermaye İşletmesi; İşletme Müdürlüğü ve Saymanlık Müdürlüğü şeklinde teşkilatlanmış olup gelir getirici birim sayısı 10’dur.

İşletme Müdürlüğünde; işletme müdürü, 2 idari memur ve 3 sürekli işçi hizmet vermekte olup bunlardan 3’ünün kadrosu özel bütçededir.

Saymanlık Müdürlüğünde ise Hazine ve Maliye Bakanlığı personeli saymanlık müdürü ve 5 memur bulunmaktadır.

1.3. Mali Yapı

Genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerine bağlı olarak kurulmuş olan döner

sermayeli işletmelerin iş ve işlemleri ile bütçelerinin hazırlanması, uygulanması, sonuçlandırılması, muhasebesi, kontrol ve denetimi ile muhasebe yetkililerinin niteliklerine ilişkin usul ve esaslar, Döner Sermayeli İşletmeler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği ile belirlenmiştir.

Döner sermaye işletme bütçesi adı geçen Yönetmelik'in 4'üncü maddesine göre hazırlanmakta ve üniversite yönetim kurulunun onaylaması ile kesinleşmektedir.

Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Döner Sermaye İşletme Müdürlüğünün giderleri elde edilen gelirlerle finanse edilmekte olup 2024 yılında özel bütçeden kaynak kullanılmamıştır.

Başlangıç bütçesinde 57.450.000,00 TL gelir öngörülmüş olup gider bütçesi de aynı tutarda hazırlanmıştır. Yıl içerisinde ek bütçelerle bütçe tahminleri güncellenmiş olup gider ve gelir bütçeleri 64.750.000,00 TL'ye yükselmiştir.

İşletmenin 2024 yılında 44.232.260,36 TL bütçe giderine karşılık 56.065.417,51 TL bütçe geliri elde ettiği anlaşılmıştır.

İşletmede 2024 yılı gelir tablosuna göre 67.188.458,79 TL gelir elde edilmiş, 48.588.988,56 TL gider gerçekleşmiş ve dönem 18.599.470,23 TL kârla tamamlanmıştır.

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Döner Sermaye İşletmesinin muhasebe ve raporlama işlemleri, Döner Sermayeli İşletmeler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nde yer alan hükümlere göre Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından kurulan ve yönetilen Bütünleşik Kamu Mali Yönetim Bilişim Sistemi üzerinden yürütülmektedir.

Adı geçen Yönetmelik'te hüküm bulunmayan hâllerde 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ve bu Kanun'a dayanılarak hazırlanan diğer yönetmelikler ile Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin genel esasları kıyasen uygulanmaktadır.

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştaya gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden denetime sunulanlar aşağıda yer almakta olup denetim, bunlar ile Usul ve Esaslar'ın 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır:

- Birleştirilmiş veriler defteri
- Geçici ve kesin mizan
- Bilanço
- Gelir tablosu

Denetim görüşü, kamu idaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tabloları olan bilanço ve gelir tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmış ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm

faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. DENETİM GÖRÜŞÜ

Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Döner Sermaye İşletmesi 2024 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının, “Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular” bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

6. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Döner Sermaye İşletme Müdürlüğünde Yarı Mamuller-Üretim ve Maliyet Hesaplarının Kullanılmaması

Tarım Bilimleri ve Teknolojileri Fakültesi Ayhan Şahenk Araştırma ve Uygulama Merkezi Döner Sermaye İşletme biriminde üretim aşamasındaki yarı mamullerin ve birim maliyet hesabının takip edilmesini sağlamak üzere kullanılması gereken 151 Yarı Mamuller-Üretim Hesabı ile ilgili maliyet hesaplarının kullanılmadığı tespit edilmiştir.

Döner Sermayeli İşletmeler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliğinin; ‘7 Maliyet hesapları’ başlığını taşıyan 462’nci maddesinde,

“(1) Maliyet hesapları ana hesap grubu, maliyeti oluşturan her türlü giderin izlenmesi için kullanılır.

..

(4) Maliyet hesapları, direkt ilk madde ve malzeme giderleri, direkt işçilik giderleri, genel üretim giderleri, hizmet üretim maliyeti, araştırma ve geliştirme giderleri, pazarlama, satış ve dağıtım giderleri ve genel yönetim giderleri hesap gruplarına ayrılır.”

‘770 Genel yönetim giderleri hesabı’ başlığını taşıyan 517’nci maddesinde,

“Hesabın niteliği

(1) Genel yönetim giderleri hesabı, işletmenin yönetim fonksiyonları, işletme politikasının tayini, organizasyon ve personel, idare hizmetleri, büro hizmetleri gibi üretilen veya satılan malın maliyeti ile doğrudan ilişkisi kurulamayan genel mahiyetteki giderlerin izlenmesi için kullanılır.”

‘74 Hizmet üretim maliyeti’ başlıklı 495’inci maddesinde,

“(1) Hizmet üretim maliyeti hesap grubu; hizmet işletmelerinin üretim maliyeti hesaplarının izlenmesi için kullanılır.

(2) Hizmet işletmelerinde; 71, 72 ve 73 numaralı gruplarda yer alan hesaplar kullanılmaz.”

‘740 Hizmet üretim maliyeti hesabı’ başlığını taşıyan 496’ncı maddede,

“Hesabın niteliği

(1) Hizmet üretim maliyeti hesabı, hizmet işletmelerinde üretilen hizmetler için yapılan giderlerin izlenmesi için kullanılır.”

‘151 Yarı mamuller-üretim hesabı’ başlıklı 129’uncu maddede,

“Hesabın niteliği

(1) Yarı mamuller-üretim hesabı, henüz tam mamul haline gelmemiş ancak ilk madde ve malzeme ile işçilik ve genel üretim giderlerinden belli oranlarda pay almış üretim aşamasındaki mamullerin izlenmesi için kullanılır.

(2) Henüz işlem hâlinde olduklarından ambara alınma söz konusu olamayacağı için, bu hesapta sadece üretimdeki “yarı mamul stokları” izlenir.” denilmektedir.

Buna göre, işletme faaliyetlerinin takibi ve maliyet hesaplamalarının yapılabilmesi için, üretim ve satış için yapılan giderlerin; direkt ilk madde ve malzeme giderleri, direkt işçilik giderleri, genel üretim giderleri, hizmet üretim maliyeti, araştırma ve geliştirme giderleri, pazarlama, satış ve dağıtım giderleri ve genel yönetim giderleri hesap gruplarına ayrılması gerekmektedir. Üretilen veya satılan malın maliyeti ile doğrudan ilişkisi kurulamayan genel mahiyetteki giderlerin izlenmesi için Genel Yönetim Giderleri Hesabının kullanılması, hizmet işletmelerinin hizmet üretim maliyetleri takibinin Hizmet Üretim Maliyeti Hesaplarında izlenmesi, henüz tam mamul haline gelmemiş ancak ilk madde ve malzeme ile işçilik ve genel üretim giderlerinden belli oranlarda pay almış üretim aşamasındaki mamullerin ise Yarı Mamuller-Üretim hesaplarında takip edilmesi gerekmektedir.

Ayhan Şahenk Araştırma ve Uygulama Merkezi Döner Sermaye İşletme birimi tarafından tarım uygulama alanında, meyve, sebze, tarla bitkileri, aromatik bitkiler; uygulama çiftliğinde ise, süt sığırcılığı, küçükbaş hayvancılık, yumurta tavukçuluğu, etlik piliç, organik tavukçuluk, arıcılık yetiştiriciliği faaliyetleri yapılmaktadır.

Döner sermaye işletmesinin yevmiye kayıtları ve ayrıntılı mizanı incelendiğinde;

- a. 770 Genel Yönetim Giderleri ana hesap kodu altında nitelik olarak genel yönetim giderleri ile ilgisi bulunmayan, Zirai Malzeme ve İlaç Alımları, Canlı Hayvan Alım, Bakım ve Diğer Giderleri, Diğer Üretim ve Tüketim Mal ve Malzemesi Alımları maliyet kalemlerine yer verildiği,

- b. İşletmenin ana faaliyet konusuyla ilgili üretim maliyetleri hesapları kodları olan 71 Direkt İlk Madde ve Malzeme Giderleri, 72 Direkt İşçilik Giderleri, 75 Araştırma ve Geliştirme Giderleri (İhtiyaç halinde), 76 Pazarlama, Satış ve Dağıtım Giderleri kodlarının ağırlıklı olarak kullanılması gerekirken bu hesapların hiç kullanılmayarak, bu hesaplarda olması gereken tutarların konsolide edilerek 740 Hizmet Üretim Maliyeti Hesaplarında takip edildiği,
- c. Üretim aşamasındaki mamullerin takip edildiği 151 Yarı Mamul-Üretim hesabının hiç kullanılmadığı görülmüştür.

Kullanılması zorunlu olan muhasebe hesaplarının kullanılmaması, üretilen yarı mamullerin stok hesaplarında görünmemesi ve üretilen mamullerin gerçek birim maliyetinin belirlenememesi sonucu, idarenin mali tablolarının faaliyet sonuçlarını tam ve doğru şekilde yansıtamayacağı değerlendirilmektedir

Kamu idaresi cevabında, üretim aşamasındaki yarı mamüllerin ve birim maliyet hesaplamalarının, 151 Yarı Mamuller - Üretim Hesabı ve maliyet hesapları kullanılarak, Saymanlık Müdürlüğü ile koordineli şekilde yapılacağı ifade edilmiştir.

Buna göre, ilgili hesapların çalıştırılmaması, Kamu İdaresinin 2024 yılına ait mali tablolarının, idarenin faaliyetlerini doğru, tam ve gerçeğe uygun olarak yansıtamamasına neden olacaktır.

BULGU 2: Döner Sermaye İşletmesi Tarafından Yapılan Satışlardan Doğan Alacakların Alacak Hesaplarında Kayıt ve Takibinin Yapılmaması

Tarım Bilimleri ve Teknolojileri Fakültesi Ayhan Şahenk Araştırma ve Uygulama Merkezi Döner Sermaye İşletmesi tarafından yapılan satışlardan kayda alınmayan olduğu ve tahsilatı gecikenlere faiz iletilmediği görülmüştür.

Ayhan Şahenk Araştırma ve Uygulama Merkezi Döner Sermaye İşletmesi tarafından üretilerek veya yetiştirilerek satılan malların, satışı ile satıştan doğan ticari alacakların takip ve tahsilat süreçlerine ilişkin aşağıdaki hususlar tespit edilmiştir:

a) Tahsili Geciken Ticari Satışlar için Faiz İşletilmemesi

İşletme birimi tarafından aynı alıcıya satışı yapılan muhtelif türdeki etlerin satış usulleri bedellerinin tahsilatında gecikmeler olduğu, geç yapılan tahsilatlara faiz işletilmediği görülmüştür.

Döner Sermayeli Kuruluşlar İhale Yönetmeliğinin “Usul ve Bedel Tespiti” başlığını taşıyan 63’üncü maddesinde, “ ... Kuruluşun bağlı bulunduğu idarenin birinci derecedeki ita amirince izin verilecek mal ve hizmetler için kredili satış yapılması mümkündür. Bu takdirde, siparişe birlikte işin bedelinin % 10’u peşin alınır, mal veya hizmetin tesliminde işin bedelinin % 25’i ödenmiş olmak kaydıyla kalan bedel 12 ayı geçmemek üzere eşit miktarlarda takside bağlanabilir.” denilmektedir.

Buna göre, döner sermayeli işletmeler tarafından yapılan satışların peşin olarak yapılması esas olmakla birlikte, ita amiri olan rektör tarafından izin verilecek mal ve hizmetlerin kredili satışı mümkündür. Kredili satış için ise, siparişe birlikte satış bedelinin %10’unun peşin tahsil edilmesi, mal tesliminde ise işin bedelinin %25’inin ödenmiş olması gerekmektedir.

Döner Sermaye İşletmesi Yürütme Kurulu kararıyla yapılan satışlar için alınan tekliflerde, satışın gerçekleşmesi durumunda bedelinin peşin olarak tahsil edileceği, 10 gün içinde yatırılmayan satış tutarı için faiz işletileceği belirtilmiştir. 2024 yılında aynı alıcıya yapılan satışlardan tahsilatı 10 günden fazla gecikenler ile bu satışlara ait fatura kesim ve tahsilat tarihlerini gösteren tablo aşağıda yer almaktadır:

Tablo 1: Tahsilatı Geciken Satışlar Tablosu

Satış Türü	Satış Tutarı	Fatura Tarihi	Tahsilat Tarihi	Tahsilat Süresi (Gün)
Karkas inek	44.253,00	14.02.2024	01.03.2024	17
Canlı koyun	6.560,00	15.04.2024	02.05.2024	17
Canlı dana (3 parça olarak ödenmiştir.)	763.600,00	02.05.2024		
	(-263.600,00)		20.05.2024	19
	(-300.000,00)		27.05.2024	26
	(-200.000,00)		04.06.2024	34
Karkas inek	147.344,00	23.05.2024	02.07.2024	41
Karkas koç	11.992,50	07.06.2024	02.07.2024	26
Karkas inek	89.761,50	01.07.2024	23.08.2024	54
Karkas koyun	7.110,00	08.07.2024	23.08.2024	47
Karkas inek	64.507,50	05.08.2024	23.08.2024	19
Karkas dana	392.113,82	26.11.2024	16.12.2024	20
Karkas toklu	131.098,50	29.11.2024		
	-100.000,00		31.12.2024	32

	-31.098,50		13.01.2025	45
Karkas toklu	187.300,00	20.12.2024	13.01.2025	23
Karkas dana (3 parça olarak ödenmiştir.)	274.968,00 (-34.601,50) (-140.000,00) (-100.366,00)	23.12.2024	13.01.2025 03.02.2025 13.02.2025	20 44 51

Yapılan incelemede, İdarece yapılan satışlar için alınan teklif mektuplarındaki peşin satış yapılacağına dair ifadeye rağmen, bu hususa uyulmamış ve satıştan doğan alacaklar peşin tahsil edilememiştir. Yönetmelik'in kredili satış yöntemi de kullanılmamış olduğundan, geciken ticari mahiyetteki alacaklar için faiz işletilmeden alacakların geç tahsili yoluna gidildiği görülmüştür.

Ticari satışlardan doğan alacakların takip ve tahsilatında yaşanan gecikmelerin, işletmenin ticari teamüllere göre yönetilmesini ve işletme gelirlerinin artışını engelleyeceği değerlendirilmektedir.

Kamu idaresi cevabında, kesimlik hayvanların satışı yapılırken firesiz ve daha yüksek fiyattan teklif veren firmaya satış yapıldığı ifade edilmiş olsa da, satış öncesinde alınan teklif mektuplarındaki tahsilatın 10 günü geçmesi durumunda yasal faiz uygulanacağına dair düzenlemeye geciken tahsilatlarda uyulmadığı görülmüştür.

Ticari satışlarda, alıcılardan alınan tekliflerde geçerli olan tahsilat sürelerinin takip edilmesi ve geciken alacaklar için yasal faiz işletilerek tahsilat sağlanması gerekmektedir.

b) Ticari Satıştan Doğan Alacağın Takip Edilmemesi

Tarım Bilimleri ve Teknolojileri Fakültesi Döner Sermaye İşletmesi tarafından yapılan ticari satışta; satış faturasının kesim tarihi, alacağın kayıtlara alınması, tahsil edilmesi, tahsil edilemeyen alacağın şüpheli ticari alacak haline gelmesi süreçlerinin takip edilmediği görülmüştür.

Vergi Usul Kanunu'nun 'Fatura nizamı' başlığını taşıyan 231'inci maddesinin 7'nci bendinde, "*Fatura, malın teslimi veya hizmetin yapıldığı tarihten itibaren azami yedi gün içinde düzenlenir.*" denilerek, faturanın malın teslimi tarihinden itibaren azami yedi gün içinde kesilmesi gerektiği belirtilmiştir.

Döner Sermayeli İşletmeler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin; 120 Alıcılar Hesabının, 'Hesabın niteliği' başlıklı 96'ncı maddesinde, "*(1) Alıcılar hesabı, işletmenin*

faaliyet konusunu oluşturan mal ve hizmet satışlarından kaynaklanan senede bağlanmamış alacaklarının izlenmesi için kullanılır.”,

‘Hesabın işleyişi’ başlıklı 97’nci maddesinin birinci fıkrasının a bendinin 1’nci alt bendinde bendinde, *“Mal ve hizmet satışlarından doğan senetsiz alacaklar bu hesaba borç, satış bedeli “60 Brüt Satışlar” grubunun ilgili hesabına... alacak kaydedilir.”,*

128 Şüpheli ticari alacaklar hesabının, ‘Hesabın niteliği’ başlığını taşıyan 109’uncu maddesinde, *“(1) Şüpheli ticari alacaklar hesabı, işletmelerin mal ve hizmet satış faaliyetleri sonucu ortaya çıkan ve ödeme süresi geçmiş bu nedenle vadesi bir kaç defa uzatılmış veya protesto edilmiş, yazı ile birden fazla istenmiş ya da dava veya icra safhasına aktarılmış alacakların izlenmesi için kullanılır.”,*

129 Şüpheli ticari alacaklar karşılığı hesabı (-)’nın, ‘Hesabın niteliği’ başlığını taşıyan 111’inci maddesinde, *“(1) Şüpheli ticari alacaklar karşılığı hesabı, şüpheli ticari alacaklar için ayrılan karşılıkların izlenmesi için kullanılır.”* denilmektedir.

Buna göre, döner sermaye işletmesinin faaliyet konusu mal ve hizmet satışlarından karşılığı kesilen ancak gerçek veya tüzel kişilerce henüz ödenmemiş faturalı alacakların mali tablolarda izlenmesi için 120 Alıcılar Hesabına kayıt yapılması, ödeme süresi geçmiş bu nedenle vadesi bir kaç defa uzatılmış veya protesto edilmiş, yazı ile birden fazla istenmiş ya da dava veya icra safhasına aktarılmış alacakların ise 128 Şüpheli ticari alacaklar hesabına alınarak, bunlar için karşılık ayrılması gerekmektedir.

Yapılan incelemede, Tarım Bilimleri ve Teknolojileri Fakültesi Döner Sermaye İşletmesinin Araştırma ve Uygulama bahçesinde üretilen 33.800 kg mevsuluk elma, 23/08/2024 tarihinde kg’si 6TL’den toplam 204.828,00TL’ye satılmış olup, satışa ait faturanın ticari malın tesliminden 5 ay sonra 24.01.2025 tarihinde kesilerek, ilgili ticari alacağın muhasebe kayıtlarına alındığı görülmüştür.

Ticari satışta malın tesliminden itibaren 7 gün içinde fatura kesilmemesi, alacağın ilgili muhasebe hesabı kayıtlarına alınarak takibini zorlaştırdığı gibi, 120 Alıcılar hesaplarının ve gelir hesabı olan 600 Yurtiçi Satışlar hesabının 204.828,00TL eksik görünmesi nedeniyle, işletmenin mali tablolarının işletme faaliyetlerini tam ve doğru şekilde gösterememesine neden olacaktır.

Kamu İdaresi cevabında, söz konusu ticari malın bedelinin tahsili amacıyla, Hukuk Müşavirliğinin ilgili firmaya dava açması için yazı yazıldığı, konunun titizlikle takip edileceği belirtilmiştir.

Ticari satışlar içi malın tesliminin yapıldığı tarihten itibaren azami yedi gün içinde fatura kesilerek ticari alacakların mali tablolarda izlenmesi, ödeme süresi geçmiş bu nedenle vadesi bir kaç defa uzatılmış veya protesto edilmiş, yazı ile birden fazla istenmiş ya da dava veya icra safhasına aktarılmış alacakların ise 128 Şüpheli ticari alacaklar hesabına alınarak, bunlar için karşılık ayrılması gerekmektedir.

Öte yandan, 2024 yılı kayıtlarında olması gereken satış kaydının 5 ay sonra 2025 yılında yapılması, 2024 yılı mali tablolarını etkilememekte olduğundan, ilgili hesap, Kamu İdaresinin 2024 yılı faaliyetlerini doğru, tam ve gerçeğe uygun değerleri ile gösterememektedir.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Öğretim Üyelerine Bireysel Verimlilik Katsayıları Belirlenerek Teşvik Ek Ödemesi Yapılması

Ağız ve Diş Sağlığı Uygulama ve Araştırma Merkezi Müdürlüğünce, öğretim görevlilerinin her biri için belirlenen kalite-verimlilik katsayısının (KVK), bireysel net katkı puanlarının (BNK) hesaplanmasında kullanılan A ve B puanlarına çarpan olarak eklendiği ve bu şekilde teşvik ek ödemesi hesaplandığı tespit edilmiştir.

Yükseköğretim Kurumlarında Döner Sermaye Gelirlerinden Yapılacak Ek Ödemenin Dağıtılmasında Uygulanacak Usul ve Esaslara İlişkin Yönetmelik'in "Tanımlar" başlıklı 3'üncü maddesinde;

" ...

k) Kalite-verimlilik esasları ve katsayıları: Birim veya alt birimlerin verimlilik ve kalite artırıcı faaliyetleri için Yükseköğretim Kurulu tarafından belirlenen esaslar ile katsayıları,

... "

Şeklinde tanımlanmıştır.

Yönetmelik'in "Alt Düzenlemeler" başlıklı 10'uncu maddesinin beşinci fıkrasında; kalite-verimlilik esas ve katsayılarının Yükseköğretim Kurulu tarafından düzenleneceği, bu belirleme yapılırken kurumsal hedeflerin belirlenme ve denetim şeklinin, kullanılacak kalite-verimlilik belirteçlerinin, kabul edilecek kurum kalite-verimlilik denetim metotları ve periyotları ile kurum kalite verimlilik puan ve katsayısı dikkate alınarak kurum için genel değerlendirme notu olan birim veya alt birimlerin verimlilik ve kalite artırıcı faaliyetleri için kalite verimlilik katsayısı tanımlanacağı belirtilmiştir.

Yönetmelik'in "Kalite ve verimlilik esasları ve katsayılarına ilişkin geçiş hükümleri" başlıklı Geçici 3'üncü maddesinde ise; Yükseköğretim Kurulu tarafından kalite-verimlilik esas ve katsayıları ile ilgili düzenleme yapılincaya kadar, kalite-verimlilik katsayısının kullanılmasına yönelik esaslar ile katsayıların, bu Yönetmelik'teki esaslara uygun olarak yönetim kurulları tarafından belirlenebileceği ifade edilmiştir.

Yönetmelik'in "Dağıtım Esasları" başlıklı 5'inci maddesinde;

"...

(2) (A) Kurumsal katkı puanı; ilgili döner sermaye birim veya alt birim ortalamasının, kadro/görev unvan katsayısı ve aktif çalışılan gün katsayısı ile çarpımı sonucu bulunan puanı ifade eder. Bu puanın hesaplanmasında aşağıdaki formül uygulanır.

(A) = Birim (b-ort) veya alt birim (ab-ort) ortalaması x kadro/görev unvan katsayısı x aktif çalışılan gün katsayısı.

(3) (**Değişik:RG-8/10/2016-29851**) (B) Bireysel gelir getirici faaliyet puanı; Kurum içinde bireysel gelir getirici faaliyetlerden dolayı alınan mesai içi (B1), mesai dışı ilave ücret alınmayan (B2) ve mesai dışı ilave ücret alınan (B3) puanlarının toplamından oluşan puandır.(...)

(B) = "Gelir Getirici Faaliyet Cetveli"ne göre alınan toplam puan.

(4) (C) Eğitim-öğretim faaliyeti puanı; döner sermaye kapsamında yapılmayan eğitim-öğretim faaliyetleri için Yükseköğretim Kurulu tarafından hazırlanan "Eğitim-Öğretim Faaliyetleri Cetveli"nde yer alan puanlar toplamıdır. Eğitim-öğretim faaliyetleri, kalite verimlilik unsurları dikkate alınarak puanlanır. Bu puanın hesaplanmasında kullanılacak cetvelde, genel ve bireysel memnuniyet anketleri, ulusal ve uluslararası eğitim değerlendirme ölçütleri, kurumun belirleyeceği usule uygun olarak ders notlarının basılı veya elektronik

ortamda bulundurulması, örnek sınav sorularının ve cevaplarının elektronik ortamda yayınlanması gibi kalite unsurlarına yer verilir. Bu puan aşağıdaki şekilde belirlenir.

(C) = “Eğitim-Öğretim Faaliyetleri Cetveli”ne göre alınan toplam puan.

(5) (D) Bilimsel faaliyet puanı; döner sermaye kapsamında yapılmayan bilimsel faaliyetleri için, Yükseköğretim Kurulu tarafından hazırlanan “Bilimsel Faaliyetler Cetveli”nde yer alan puanlar toplamıdır.

Bu puanın hesaplanması; öğretim elemanlarının bir önceki yıl içerisinde gerçekleştirdiği bilimsel faaliyetler puanı toplamının aylara eşit dağıtılması suretiyle aşağıdaki şekilde belirlenir.

(D) = (“Bilimsel Faaliyetler Cetveli” ne göre alınan toplam puan)/12.

(6) **(Değişik:RG-8/7/2014-29054)** (E) Diğer faaliyetler puanı; (A), (B), (C) ve (D) puanlarının hesaplanmasında dikkate alınan faaliyetler dışındaki komisyon üyelikleri, özellik arz eden riskli birimlerde çalışma ve benzeri diğer hususlar dikkate alınarak hazırlanan ve bu Yönetmelik ekinde yer alan Ek-2 Ek Görev Cetveli ve Ek-3 Risk Cetvelinde tanımlanan ve belirlenen yüzdelik değerlerin kişinin birim ortalaması üzerinden hesaplanan (A) puanı ile çarpılması sonucu bulunan puandır. (E) puanı; (A) puanının her bir görev için % 30’unu, toplamda ise % 50’sini geçemez. (E) puanı aşağıdaki şekilde hesaplanır.

(E) = Birim ortalaması üzerinden hesaplanan (A) Puanı x Belirlenen yüzdelik değer.”

Şeklinde tanımlanmıştır.

Yukarıdaki mevzuat hükümlerinden de görüleceği üzere; bireysel net katkı puanlarının hesaplanmasında kullanılan puanların her birinin hangi formüle göre hesaplanacağı Yönetmelik kapsamında belirlenmiş olup bunlardan yalnızca Eğitim-Öğretim Faaliyeti Puanı olan C Puanının kalite-verimlilik unsurları dikkate alınarak hesaplanacağı belirtilmiştir. Buna göre Yönetmelik’teki esaslara uygun olarak üniversite yönetim kurulları uyarınca belirlenecek kalite-verimlilik katsayılarının C Puanlarını etkileyebilecek bir katsayı olması beklenmektedir.

Yine Yönetmelik’in “Dağıtım Esasları” başlıklı 5’inci maddesinin sekizinci fıkrasında;

“(8) Yapılacak ek ödemede, tıp ve diş hekimliği fakülteleri ile sağlık uygulama ve araştırma merkezlerinde (hastaneler dahil) görev yapan personele;

a) **(Değişik:RG-8/10/2016-29851)** Öğretim üye ve görevlileri ile uzman, uzman tabip ve uzman kadrosundaki uzman tabip ve uzman/doktoralı dış tabiplerinin bireysel net katkı puanı $= A + [(B1+B2+B3) \times KK1 + (C \times KK2)] + D + E$,

b) Araştırma görevlileri ile tabip ve dış tabiplerinin bireysel net katkı puanı $= A + D + E$,

c) Diğer personel bireysel net katkı puanı $= A + E$,

ç) **(Değişik:RG-15/9/2022-31954)⁽²⁾** Teşvik ek ödemesi=Dönem ek ödeme katsayısı x Bireysel net katkı puanı,

formülleri kullanılarak hesaplama yapılır.”

Denilmektedir.

Yine Yönetmelik’in “Tanımlar” başlıklı 3’üncü maddesinde;

“ ...

j) **(Değişik:RG-8/10/2016-29851)** Kalibrasyon katsayısı (KK): Birim veya alt birim ortalamasından kadro/görev unvan katsayısına göre alınan (A) puanına, bireysel üretilen puanların (B1,B2,B3,C) katkı oranını belirlemek üzere (B1,B2,B3 için KK1 olarak, C için KK2 olarak) (0,2) ila (0,9) arasında yönetim kurulu tarafından belirlenecek katsayı,

... ”

Şeklinde tanımlanmıştır.

Tıp ve diş hekimliği fakülteleri ile sağlık uygulama ve araştırma merkezlerinde görev yapan personele döner sermaye kapsamında yapılabilecek teşvik ek ödemelerinin hesaplanmasında kullanılan bireysel net katkı puanı, öğretim görevlileri için A, B, C, D ve E puanlarından, diğer personel için A ve E puanlarından oluşmaktadır. Bu kapsamda bireysel net katkı puanlarında katsayı olarak kullanılabilecek tek çarpan Yönetmelik gereği kalibrasyon katsayısı olup Yönetmelik’teki oranları nispetinde B ve C puanlarını etkileyebilmektedir. Yukarıdaki bireysel net katkı puanının formülünden de görüleceği üzere kalite-verimlilik katsayısı herhangi bir puana etki eden bir katsayı olarak öngörülmemiştir

Buna göre; üniversite yönetim kurullarınca belirlenebilecek olan kalite-verimlilik esasları ve katsayılarının Yönetmelik’teki esaslara uygun olarak birim ve/veya alt birim bazında

ve bireysel net katkı puanlarının hesaplama formülünde yer alan C Puanının hesaplanmasını etkileyebilecek bir katsayı olarak belirlenmesi gerekmektedir.

Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Ağız ve Diş Sağlığı Uygulama ve Araştırma Merkezine Ait Döner Sermaye Gelirlerinden Yapılacak Ek Ödemenin Dağıtılmasında Uygulacak Usul ve Esaslar'ın "Tanımlar" başlıklı 4'üncü maddesinde;

"Kalite Verimlilik Katsayısı (KVK) = (Öğretim üyesi veya araştırma görevlisi toplam bireysel performans tutarı x öğretim üyesi veya araştırma görevlisinin çalıştığı alt birime karşılık gelen KATSAYI) / (Öğretim üyesi veya Araştırma Görevlisi/Öğretim Görevlisi Baraj Tutarı."

Formülü ile belirlenmiştir.

Usul ve Esaslar'ın "Dağıtım Esasları" başlıklı 6'ncı maddesinde bireysel net katkı puanının (BNK);

"Yapılacak ek ödemede;

Birim/Alt birim 'de görev yapan personele;

a-Gelir getiren öğretim üye ve görevlileri

$$BNK = A \times KVK + [(B1 + B2 + B3) \times KK1 \times KVK + (C \times KK2)] + D + E,$$

b-Araştırma görevlileri

$$BNK = A \times KVK + D + E,$$

c-Diğer personel

$$BNK = A + E, "$$

Şeklinde hesaplanacağı belirtilmiştir.

Yapılan incelemede; Ağız ve Diş Sağlığı Uygulama ve Araştırma Merkezi Müdürlüğünce her ay dağıtımı yapılacak döner sermaye ek ödemeleri için aşağıda örnek olarak gösterilen Ağustos ayına ilişkin tabloda olduğu gibi, gelir hedefleri belirlendiği, belirlenen hedeflerin üzerindeki işlemler için değişen KVK'lar belirlendiği, oluşan KVK'ların ise her bir öğretim üyesi için Usul ve Esaslar'da belirtildiği üzere A ve B Puanının hesaplanmasında çarpan olarak kullanıldığı tespit edilmiştir. Ancak Yönetmelik gereği bireysel net katkı

puanlarının hesaplanmasında kullanılacak formül belirli olup, A ve B puanlarının ayrıca KVK ile çarpılmasına ilişkin herhangi bir düzenleme bulunmamaktadır.

Tablo 2: Öğretim Üyesi Bazlı Gelir Hedefi Tutarları ve Kalibrasyon Katsayıları

Bölüm Adı	Öğretim Üyesi Bazlı Gelir Hedefi Tutarı (TL)	Maksimum Kalite-Verimlilik Katsayısı
Ağız Diş ve Çene Radyolojisi	82.000,00	1,25
Ağız Diş ve Çene Cerrahisi	120.000,00	3,00
Periodontoloji Polikliniği	162.000,00	2,30
Restoratif Diş Hastalıkları	68.000,00	1,73
Pedodonti Polikliniği	92.000,00	1,00
Protetik Diş Tedavisi	120.000,00	2,75
Ortodonti Polikliniği	250.000,00	1,00
Endodonti	60.000,00	1,00

Kamu idaresi cevabında, Yönetmelik'in 4'üncü maddesinin altıncı fıkrasında; “(6) Yönetim kurullarınca uygun görülmesi halinde öğretim elemanlarına gelir getirici katkılarına göre yapılacak ek ödemelerde; yapılan hizmetlerde verimlilik unsurları da dikkate alınarak gelire doğrudan katkıları ile birim veya alt birim gelirine veya kârına katkılarına göre ek ödeme yapılabilir” denildiğinden, Usul ve Esaslar'da bölüm bazında barajlar ve kalite-verimlilik katsayıları belirlendiği ve belirlenen katsayıların (A) ve (B) puanları ile çarpıldığı, belirtilmişse de Yönetmelik'in “Dağıtım Esasları” başlıklı 5'inci maddesinde döner sermaye ek ödemesi hesaplamasında kullanılacak her bir puan ve bu puanların hesaplanmasına ilişkin formüller açıkça belirlenmiştir. Söz konusu maddenin dördüncü fıkrasında; eğitim öğretim faaliyetleri, kalite verimlilik unsurları dikkate alınarak puanlanır denildiğinden, yönetim kurullarınca Yönetmelik'teki hükümlere uygun olarak belirlenecek kalite-verimlilik katsayıları yalnızca (C) Eğitim-öğretim faaliyet puanının hesaplanmasında kullanılabilecektir. (C) Eğitim-öğretim faaliyet puanının dışında (A) veya (B) puanlarının hesaplanmasında kalite-verimlilik katsayılarının kullanılmasına izin veren herhangi bir Yönetmelik hükmü bulunmadığından kalite-verimlilik katsayılarının (A) ve (B) puanlarının hesaplanmasına ilişkin formülde çarpan olarak kullanılması mümkün görülmemektedir.

Her ne kadar Müdürlükçe her ay dağıtılabilecek tutar mevzuata uygun olarak belirlense de, Yönetmelik'te açıkça belirtilmediği halde, (A) ve (B) puanlarının idarece belirlenen KVK'lar ile çarpılması, alınacak teşvik ek ödemesinin, öğretim üyeleri için artması veya azalmasına, 39 idari personel için ise kesin olarak azalmasına neden olmaktadır.

BULGU 2: Doğrudan Teminle Gerçekleştirilen ve Belli Süre Gerektiren İşlerde Sözleşme Yapılmaması

Döner Sermaye İşletmesi Ayhan Şahenk Tarımsal Uygulama ve Araştırma Merkezi tarafından 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "Doğrudan temin" başlıklı 22'nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi gereğince doğrudan teminle gerçekleştirilen ve belli bir süreyi gerektiren bazı işler için sözleşme yapılmadığı görülmüştür.

Doğrudan Temin Yöntemiyle Yapılacak Alımlara İlişkin Tebliğ'in "Alımlara ilişkin uygulama esasları" başlıklı 4'üncü maddesinin beşinci fıkrasında; teslimi, sunumu veya yapımı belli bir süreyi gerektiren alımlar ile Kanun'un 22 nci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında yapılan alımlarda sözleşme imzalanmasının zorunlu olduğu belirtilmiştir.

Denetimlerde, Döner Sermaye İşletmesi Ayhan Şahenk Tarımsal Uygulama ve Araştırma Merkezi tarafından doğrudan teminle gerçekleştirilen ve aşağıda örnek listede belirtilen yapımı belli bir süre gerektiren işler için sözleşme yapılmadığı tespit edilmiştir.

Tablo 3: Sözleşmesi Bulunmayan Bakım Onarımlar (Örnek Liste)

İŞİN ADI	ÖDEME EMRİ TARİHİ	KDV HARİÇ TUTAR
Kombi Bakım Onarımı	1.11.2024	34.638,00
Traktör Bakım Onarımı	2.11.2024	150.800,00
Traktör Bakım Onarımı	6.11.2024	50.000,00
Elektrik Panosu Bakım Onarımı	8.11.2024	51.000,00
Süt Sağım Makinesi Bakım Onarımı	19.11.2024	83.786,29
Yem Karma Makinesi Bakım Onarımı	19.11.2024	11.900,00
Elektrik Panosu Bakım Onarımı	28.11.2024	30.500,00

Doğrudan teminle yapılan hizmet alımlarının rutin bakım olmayıp makine arızaları meydana gelmesinden kaynaklandığından sözleşme yapılmadığı belirtilmiştir. Oysa rutin periyodik bakım onarım da olsa, arızadan mütevellit bakım onarım da olsa alınan hizmetin

görülmesi anlık olmayacak, belli bir süreç gerektirecektir. Buna göre teslimi, sunumu veya yapımı belli bir süreyi gerektiren alımlarda; bu sürecin sözleşmeye bağlaması idare ile yüklenici arasında yaşanabilecek hukuki sorunları bertaraf edecektir.

Sonuç olarak; doğrudan teminle yapılacak alımlarda malın teslimi veya hizmetin ya da yapım işinin belli bir süreyi gerektirmesi durumunda, alımın mutlaka bir sözleşmeye bağlanması gerekmektedir.

BULGU 3: Parasal Limitler Dahilindeki Mal ve Hizmet Alımlarında %10 Sınırını Aşan Kısım için Kamu İhale Kurulundan Uygun Görüş Alınmaması

Döner Sermaye İşletmesi tarafından yapılan mal ve hizmet alımlarında, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 21/f ve 22/d maddelerindeki parasal limitler dahilinde yapılan harcamaların 2024 yılı toplamı İdarenin bütçesine bu amaçla konulan ödeneklerin %10 sınırını aşmasına karşın Kamu İhale Kurulundan uygun görüş alınmadığı görülmüştür.

4734 sayılı Kanun'un "İdarelerce uyulması gereken diğer kurallar" başlıklı 62'nci maddesinin (1) bendinde; Kanun'un 21 ve 22'nci maddelerindeki parasal limitler dâhilinde yapılacak harcamaların yıllık toplamının, idarelerin bütçelerine bu amaçla konulacak ödeneklerin %10'unu Kamu İhale Kurulunun uygun görüşü olmadıkça aşamayacağı hükmü yer almaktadır.

İdarenin 2024 yılı bütçesine mal alımları için toplam 30.489.700,00 TL ödenek konulmuş olup yıl içerisinde 4734 sayılı Kanun'un 21/f ve 22/d maddeleri çerçevesinde parasal limitlere tabi toplam 9.788.743,25 TL harcama yapılmıştır.

Bununla beraber hizmet alımları için toplam 7.089.900,00 TL ödenek konulmuş olup yıl içerisinde 4734 sayılı Kanun'un 21/f ve 22/d maddeleri çerçevesinde parasal limitlere tabi toplam 1.667.238,98 TL harcama yapılmıştır.

Ancak yapılan mal ve hizmet alımı tutarının, bu alımlar için bütçeye konulan ödeneğin %10'u oranını aştığı ve Kamu İhale Kurumundan da izin alınmadığı tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi konuya ilişkin olarak verdiği cevapta; parasal limitler dahilindeki mal ve hizmet Alımlarında %10 sınırına daha dikkat edileceği, geçmesi durumunda Kamu İhale Kurulundan uygun görüş alınacağını belirtmiştir.

Sonuç olarak; parasal limitler dahilinde yapılan mal ve hizmet alımlarında %10 sınırının Kamu İhale Kurulunun uygun görüşü olmadan aşılması gerekir.

BULGU 4: Tek Kaynaktan Temin Edilen Hizmetlere İlişkin Piyasa Fiyat Araştırması Yapılmaması

Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Ağız ve Diş Sağlığı Uygulama ve Araştırma Merkezi Döner Sermaye İşletmesi denetiminde; 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 22'nci maddesinin (a) ve (b) fıkraları gereğince yapılan alımlarda mevzuatın öngördüğü şekilde piyasa fiyat araştırmasının yapılmadığı tespit edilmiştir.

Kamu İhale Genel Tebliği'nin 22'nci maddesinde; 4734 sayılı Kanun'un 22'nci maddesinin (a), (b) ve (c) bentleri kapsamında idarece yapılacak alımlarda kullanılmak üzere "4734 sayılı Kanun'un 22'nci maddesinin (a), (b), (c) Bentleri Kapsamında Tek Kaynaktan Temin Edilen Mallara/Hizmetlere İlişkin Form" un yer aldığı belirtilmiştir. Buna göre ihtiyacın gerçek veya tüzel tek kişiden yapılma sebeplerinin ayrıntılı şekilde ortaya konulacağı, Kanun'un 22'nci maddesinin ilgili bentlerinde belirtilen hükümlerin uygulanabilir olmasını sağlayan sebeplerin detaylı olarak yazılacağı, bunlara ilişkin belgelerin de anılan forma ekleneceği belirtilmiştir. Ayrıca ihtiyacın neden sadece özel bir hakka sahip gerçek veya tüzel tek kişiden karşılanabileceğinin detaylı olarak yazılacağı, fiyat araştırması yapılacağı, ihtiyaç konusu mal veya hizmetin niteliklerinin tarif edileceği ve bu hususlara ilişkin bütün belgelerin ilgili forma ekleneceği ifade olunmuştur.

4734 sayılı Kanun'un 22'nci maddesinin (a), (b), (c) Bentleri Kapsamında Tek Kaynaktan Temin Edilen Mallara/Hizmetlere İlişkin Form'un dipnotlarında piyasa fiyat araştırmasının ne şekilde yapılması gerektiği açıklanmıştır.

Dipnot açıklamalarına göre ödeme sürecinde yapılması gereken piyasa fiyat araştırması; aynı malın veya hizmetin ilgili tek kaynaktan alan diğer kamu/özel tüzel kişiliklerine veya gerçek kişilere satış fiyatı, aynı mal veya hizmet daha önce ilgili tek kaynaktan alındıysa daha önceki alım bedelinin tedavüldeki Türk parası cinsinden ise ÜFE kullanılarak, döviz cinsinden ise tespit tarihinde geçerli TCMB Döviz Alış Kuru üzerinden güncellenmesi sonucu ortaya çıkacak fiyat, ilgili tek kaynaktan istenen proforma fatura fiyatı, Ticaret Odası, Sanayi Odası veya Meslek Odası'ndan ve varsa üretim ve/veya satış yapan kurum ve kuruluşlardan alınan fiyat ve ilgili tek kaynağın internet veya sair şekilde ilan ettiği katalog fiyat tarifesi esas alınmak suretiyle yapılmalıdır.

İdare uygulamasında bu alımların ödeme bedeli belirlenirken sadece alım yapılacak tek kaynağın proforma faturası dikkate alınmaktadır. Bununla birlikte tek kaynaktan satın alınacak mal veya hizmetin ilgili tek kaynak tarafından diğer gerçek veya tüzel kişilere satışına ilişkin

faturalara yansıyan fiyatlar, ilgili tek kaynağın internette veya sair şekilde ilan ettiği katalog fiyat tarifesi, diğer kamu/özel kurumlar da dâhil daha önce alım yapılmış ise TÜFE veya döviz cinsinden güncellenen fiyatlar ve ticaret/sanayi odalarından fiyat soruşturulması yoluyla elde edilen fiyatların dikkate alınmadığı tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi konuya ilişkin olarak bundan sonraki tek kaynak alımlarında piyasa fiyat araştırması yapılacağını belirtmiştir.

Sonuç olarak tek kaynaktan alım yapılırken aynı hizmeti satın alan diğer gerçek ve tüzel kişilerin ödediği bedeller kıyaslanarak piyasa fiyat araştırması yapılması gereklidir. Tek kaynaktan yapılan alımlarda belirtilen şekilde piyasa fiyat araştırması yapılmaması halinde ilgili tek kaynaktan sağlanan hizmetler için her bir idareye farklı fiyat teklif edilmesine ve gerçekte olması gerekenden daha yüksek bedel ödenmesine neden olacaktır.

BULGU 5: Mal Alımlarının 4734 Sayılı Kanun’da Öngörülen İhale Usulleri Yerine Parçalara Bölünmek Suretiyle ve Limit Aşımı Yapılarak Doğrudan Temin Yöntemiyle Gerçekleştirilmesi

Döner Sermaye İşletmesi Ayhan Şahenk Tarımsal Uygulama ve Araştırma Merkezi tarafından yapılan yem alımlarının, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu’nda öngörülen temel ihale usulleri olan açık ihale usulü ve belli istekliler arasında ihale usulü ile ihale edilmesi gerekirken kısımlara bölmek suretiyle ve bazı alımlarda da limit aşımı yapılarak doğrudan teminle gerçekleştirildiği görülmüştür.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu’nun "Temel ilkeler" başlıklı 5’inci maddesinde; “İdareler, bu Kanuna göre yapılacak ihalelerde; saydamlığı, rekabeti, eşit muameleyi, güvenilirliği, gizliliği, kamuoyu denetimini, ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanmasını ve kaynakların verimli kullanılmasını sağlamakla sorumludur. Aralarında kabul edilebilir doğal bir bağlantı olmadığı sürece mal alımı, hizmet alımı ve yapım işleri bir arada ihale edilemez.

Eşik değerlerin altında kalmak amacıyla mal veya hizmet alımları ile yapım işleri kısımlara bölünemez ...” denilmekte, aynı Kanun’un doğrudan temin başlıklı 22’nci maddesinin d fıkrasında büyükşehir belediyesi sınırları dahilinde bulunan idarelerin 622.756 TL’sini, diğer idarelerin 207.453 TL’sini aşmayan ihtiyaçları ilân yapılmaksızın ve teminat alınmaksızın doğrudan temini usulü ile karşılanabileceği belirtilmektedir.

Tablo 4: Kısımlara Bölünerek Yapılan Mal Alımları (Örnek Liste)

FİRMA ADI	ALIM TARİHİ	KDV HARİÇ TUTAR	AÇIKLAMA
A FİRMASI	16.05.2024	187.376,00	Hayvan Yemi Alımı
A FİRMASI	26.06.2024	167.200,00	Hayvan Yemi Alımı
A FİRMASI	02.09.2024	180.000,00	Hayvan Yemi Alımı
A FİRMASI	26.09.2024	157.730,00	Hayvan Yemi Alımı
A FİRMASI	26.09.2024	194.800,00	Hayvan Yemi Alımı
A FİRMASI	22.11.2024	244.100,00	Hayvan Yemi Alımı
A FİRMASI	22.11.2024	216.000,00	Hayvan Yemi Alımı
A FİRMASI	18.12.2024	197.500,00	Hayvan Yemi Alımı
B FİRMASI	04.11.2024	107.095,59	Hayvan Yemi Alımı
B FİRMASI	07.11.2024	291.376,60	Hayvan Yemi Alımı
B FİRMASI	28.11.2024	202.707,60	Hayvan Yemi Alımı
B FİRMASI	16.12.2024	140.374,36	Hayvan Yemi Alımı
B FİRMASI	16.12.2024	146.488,87	Hayvan Yemi Alımı
C FİRMASI	17.10.2024	241.935,87	Hayvan Yemi Alımı

Kamu İdaresi verdiği cevapta bundan sonraki süreçte ihtiyaçların ihale yolu ile sağlanacağını belirtmiştir.

Sonuç olarak;

- Yem alımlarına ilişkin örnekleme oluşturulan yukarıdaki tablodan da anlaşılabacağı üzere niteliği itibari ile aynı mahiyetteki malların aynı yükleniciden, doğrudan teminle parçalara bölünmek suretiyle satın alındığı görülmektedir. Kamu İdaresi tarafından yapılan işlerin, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nda öngörülen "Temel İlkeler" çerçevesinde yine aynı Kanun'da düzenlenen usul ve esaslara göre, yem çeşitlerine göre gruplandırmak ve kısmi teklife açmak suretiyle, ihale edilmesi gerekir. Buna göre Kanun'da belirtilen temel ihale usulleri ile yapılması gereken süreklilik gösteren mal alımlarının, kısımlara bölmek suretiyle doğrudan temin yöntemi ile satın alınması mümkün değildir.
- Büyükşehir belediyesi dışındaki şehirlerde 2024 yılında geçerli olan doğrudan temin limitin KDV hariç 207.453,00 TL olduğu halde yukarıdaki tablodan da anlaşılabacağı

üzere dört satın alımda bu limitin aşıldığı tespit edilmiştir. Belirtilen doğrudan temin limiti, yasal sınır olduğundan aşılması durumunda zorunlu olarak ihaleye çıkılması gerekir.

BULGU 6: Taşınır İşlemlerinde Eksiklik Bulunması

Pilot olarak seçilen Döner Sermaye İşletmesi Ayhan Şahenk Tarımsal Uygulama ve Araştırma Merkezi taşınır ambarında yapılan denetim sonucunda; taşınır kayıt ve muhafaza işlemleri ile ilgili olarak mevzuata aykırı bazı hususların bulunduğu görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu’nun “Hesap verme sorumluluğu başlıklı” 8’inci maddesinde; her türlü kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında görevli ve yetkili olanların kaynakların kullanılmasından, muhasebeleştirilmesinden, raporlanmasından ve kötüye kullanılmaması için gerekli önlemlerin alınmasından sorumlu olduğu hüküm altına alınmıştır.

Taşınır Mal Yönetmeliği’nin “Sorumluluk” başlıklı 5’inci maddesinde harcama yetkililerinin sorumluluğu; taşınırların etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak edinilmesinden, kullanılmasından, kontrolünden, kayıtlarının bu Yönetmelikte belirtilen usul ve esaslara göre saydam ve erişilebilir şekilde tutulmasının sağlanması şeklinde tanımlanmış ve taşınırların muhafazasından ve yönetilmesinden sorumlu olanların, gerekli tedbirlerin alınmaması veya özenin gösterilmemesi nedeniyle taşınırın kullanılmaz hale gelmesi veya yok olması sonucunda neden oldukları kamu zararları hakkında, Kamu Zararlarının Tahsiline İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik hükümlerince sorumlu oldukları belirtilmiştir.

Taşınır Mal Yönetmeliği’nin 6’ncı maddesinin dördüncü fıkrasında; taşınır kayıt yetkililerinin ambarlarında kasıt, kusur, ihmal veya tedbirsizlikleri nedeniyle meydana gelen kayıp ve noksanlıklardan sorumlu olacakları belirtilmiştir. Aynı Yönetmelik’in 27’nci maddesinin birinci fıkrasında; tüketim malzemelerinin özelliklerinde, ağırlıklarında veya miktarlarında meydana gelen değişimler nedeniyle oluşan fireler, sayımda noksan çıkan taşınırlar, kaybolma, doğal afetler gibi nedenlerle yok olan taşınırlar ya da yıpranma, kırılma veya bozulma gibi nedenlerle kullanılamaz hale gelen taşınırlar ile canlı taşınırın ölmesi halinde, “Kayıttan Düşme Teklif ve Onay Tutanağı” ve “Varlık İşlem Fişi” düzenlenerek kayıtlardan çıkarılacağı üçüncü fıkrasında ise; birinci fıkrada belirtilen hallerde kasıt, kusur, ihmal veya tedbirsizlik olup olmadığı araştırılarak 5’inci madde hükmüne göre işlem yapılacağı hüküm altına alınmıştır.

Yönetmelik'in "Taşınır Kaydı" başlıklı 12'nci maddesinin birinci fıkrasında; Kamu idarelerince bütün taşınır ve bunlara ilişkin işlemlerin kayıt altına alınması, taşınır kayıtlarının, harcama birimleri itibarıyla yönetim hesabı verilmesine esas olacak şekilde tutulması ve her bir kaydın belgeye dayanması gerektiği hüküm altına alınmıştır.

Söz konusu birimin taşınır işlemlerine ilişkin inceleme ve denetimlerde fiziken gerçekleştirilen ambar gözlem ve sayımında;

- Denetim kapsamında 13.8.2024 tarihinde örnekleme yapılan ambar sayımlarında sebebi anlaşılamayan nedenlerle hayvan yem sayım sonuçlarının kayıtlara göre önemli ölçüde eksik veya fazla olduğu; bu meyanda tavuk yeminin 5500 kg eksik, civciv yeminin 550 kg eksik, yemlik mısırın 160 kg eksik, buzağı büyütme yeminin 150 kg eksik, soyalı hayvan yeminin 150 kg fazla, küspenin 30 kg fazla olduğu,
- Canlı (Hayvan) Taşınır kayıtlarında 18 adet buzağı olduğu, buna karşın yapılan sayımda fiilen 20 adet buzağı bulunduğu; bununla beraber kayıtlara göre erkek ve dişi toplam 18 adet dana olması gerekirken yapılan sayımda 22 adet dana olduğu,
- İki adet buzağının henüz kulak küpesinin takılmadığı,
- Tarım Bilimleri Teknoloji Fakültesi bünyesinde faaliyet gösteren Bor Ayhan Şahenk Uygulama ve Araştırma Merkezi Döner Sermaye İşletmesi Çiftlik Binası'nda kullanılan demirbaşların hibe olduğu gerekçesiyle kayıtlarının bulunmadığı, söz konusu demirbaşların barkotlama işlemi yapılarak Tarım Bilimleri Teknoloji Fakültesi taşınır kayıtlarına intikal ettirilmesi gerektiği,

Tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi verdiği cevapta; denetim esnasında yapılan büyükbaş sayımında 2 adet buzağının henüz kapsamlı veteriner taramasından geçmediğinden ve kulak küpesi takılmadığından taşınır kayıtlarına alınmamış olduğu, bununla beraber çağ değişim zamanı gelen 4 adet buzağının taşınır kayıtlarında dana olarak güncellenmesi gerekirken sehven güncellenmediği görülmüş olup derhal güncelleme yapıldığı; ayrıca Ayhan Şahenk Tarımsal Uygulama ve Araştırma Merkezine hibe olarak verilen ve kayıtlarda olmayan demirbaşların komisyon kurularak Tarım Bilimleri Teknoloji Fakültesinin taşınır kayıtlarına alındığı belirtilmiştir.

Sonuç olarak; ilgili birimin taşınır işlemlerinin yukarıda maddeler halinde sayılan eksikliklerin giderilerek, başta Taşınır Mal Yönetmeliği olmak üzere ilgili mevzuat hükümlerine uygun şekilde yürütülmesi gerekmektedir.

BULGU 7: Sosyal Güvenlik Kurumuna Faturalandırılan İşlemler İçin İlave Ücret Alınması

Diş Hekimliği Fakültesi Uygulama ve Araştırma Merkezince, otelcilik hizmetleri, istisnai sağlık hizmetleri ve mesai saatleri dışında öğretim üyelerince bizzat verilen sağlık hizmetleri kapsamında olmayan, Sosyal Güvenlik Kurumuna fatura edilen sağlık hizmetleri için, genel sağlık sigortalısı ve bakmakla yükümlü olduğu kişilerden ilave ücret alındığı tespit edilmiştir.

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu’nun “Tanımlar” başlıklı 3’üncü maddesinde;

“ ...

8) Genel sağlık sigortası: Kişilerin öncelikle sağlıklarının korunmasını, sağlık riskleri ile karşılaşmaları halinde ise oluşan harcamaların finansmanını sağlayan sigortayı,

... ”

Olarak tanımlanmıştır.

Kanun’un “Sağlık hizmetlerinin sağlanma yöntemi ve sağlık giderlerinin ödenmesi” başlıklı 73’üncü maddesinde; kamu idaresi sağlık hizmeti sunucularının otelcilik hizmeti ile dördüncü fıkrafta belirtilen istisnai sağlık hizmetleri dışında, sağlık hizmetleri için genel sağlık sigortalısı ve bakmakla yükümlü olduğu kişilerden ilave ücret talep edemeyeceği, ancak yükseköğretim kurumlarına ait sağlık hizmeti sunucularında öğretim üyeleri tarafından mesai saatleri dışında bizzat verilen sağlık hizmetleri için Sosyal Güvenlik Kurumunca belirlenmiş sağlık hizmetleri bedelinin, poliklinik muayenelerinde bir katını, diğer hizmetlerde yüzde ellisini geçmemek üzere, üniversite yönetim kurulu kararıyla öğretim üyelerinin unvanları itibarıyla belirlenen miktarlarda ilave ücret alınabileceği belirtilmiştir.

Buna göre; kamu idaresi sağlık hizmeti sunucularının verdikleri sağlık hizmetleri için genel sağlık sigortalısı ve bakmakla yükümlü olduğu kişilerden ilave ücret alınmaması esas olmakla birlikte, otelcilik hizmetleri, istisnai sağlık hizmetleri ve yükseköğretim kurumlarına ait sağlık

hizmeti sunucularında ğretim yeleri tarafından mesai saatleri dışında bizzat verilen sağlık hizmetleri için Sosyal Güvenlik Kurumunca belirlenmiş sağlık hizmetleri bedelinin, poliklinik muayenelerinde bir katına, diğer hizmetlerde ise yüzde ellisine kadar, niversite yönetim kurulu kararıyla ilave ücret alınmasına izin verilmektedir.

Yapılan incelemede; Diş Hekimliği Uygulama ve Araştırma Merkezince, 2024 yılı içerisinde otelcilik hizmeti, istisnai sağlık hizmetleri ve ğretim üyelerince mesai saatleri dışında bizzat verilen sağlık hizmetleri dışında sunulan sağlık hizmetlerinden, genel sağlık sigortalısı ve bakmakla yükümlü olduğu kişilerden ilave ücret alındığı, alınan ilave cretlerden Sosyal Güvenlik Kurumuna fatura edilenlerin olduğu tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında, Uygulama ve Araştırma Merkezi tarafından ihale edilen mal ve hizmet alım ihale fiyatlarının, Sosyal Güvenlik Kurumu Sağlık Uygulama Tebliği fiyatlarının çok üzerinde olması ve Uygulama ve Araştırma Merkezi laboratuvarının bulunmaması nedenleriyle genel sağlık sigortalıları ve bakmakla yükümlü olduğu kişilerin onayı ile ilave ücret alındığı, Sağlık Uygulama Tebliği fiyatlarının güncellendiği 09.05.2024 tarihinden itibaren bu uygulamadan vazgeçildiği, belirtilmişse de genel sağlık sigortalısı ve bakmakla yükümlü olduğu kişilerden yalnızca otelcilik hizmeti, istisnai sağlık hizmetleri ve yükseköğretim kurumlarında mesai saatleri dışında ğretim üyelerince bizzat verilen sağlık hizmetleri için ilave ücret alınabilmektedir.

Sonuç olarak; genel sağlık sigortalısı ve bakmakla yükümlü olduğu kişilerden, otelcilik hizmeti, istisnai sağlık hizmetleri ve yükseköğretim kurumlarında mesai saatleri dışında ğretim üyelerince bizzat verilen sağlık hizmetleri için ilave ücret alınabilecek olup, Sosyal Güvenlik Kurumuna fatura edilebilen ve mevzuatın izin verdiği hizmetler dışında ilave ücret alınmaması gerekmektedir.

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

06520 Balgat / ANKARA

Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00

e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr

<https://www.sayistay.gov.tr>